

Beleidsplan

Spelen, bewegen en ontmoeten

2025-2034

Beleidsplan

Spelen, bewegen en ontmoeten

Spelen, bewegen en ontmoeten met elkaar

Auteurs: Solinde Vos en Linde van den Brink
Domein: Ruimte
Datum: November 2024
Versie: 1.0

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1 Een nieuw beleidsplan spelen, bewegen en ontmoeten	6
1.2 De afbakening van dit plan	7
1.3 Positionering en relatie tot ander beleid	9
1.4 Totstandkoming van dit plan	11
1.5 Inwonerbetrokkenheid bij totstandkoming	12
1.6 Leeswijzer	14
Deel 1: visie, ambities en uitgangspunten	16
2. Visie	17
2.1 De rol van de openbare ruimte bij (positieve) gezondheid	17
2.2 De rol van spelen, bewegen en ontmoeten voor gezondheid	18
2.3 De inrichting van de openbare ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten	21
3. Randvoorwaarden en ambities	23
3.1 Randvoorwaarden	23
3.2 Ambities	30
3.3 Uitgangspunten	31
Deel 2: kaders, maatregelen en financiën	36
4. Kaders bij uitgangspunten	37
5. Dalfsen en Spelen, bewegen en ontmoeten nu en straks	42
5.1 Dalfsen	43
5.2 Formele speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken	44
6. Maatregelenlijst	56
7. Financiën	57
7.1 Huidig budget	57
7.2 Benodigd budget	57
Conclusie	64
Bijlagen	65
Bijlage 1: Inspiratiedocument de Spikkel	65
Bijlage 2: Beleefbuurten	67

Samenvatting

Het beleidsplan *Spelen, bewegen en ontmoeten 2025-2034* vormt een strategisch kader voor het stimuleren van een actieve, gezonde en inclusieve samenleving vanuit het perspectief van 'positieve gezondheid'. Gezondheid gaat verder dan simpelweg niet ziek zijn; het omvat ook je gezond voelen, vrolijk zijn, goed voor jezelf zorgen en in verbinding staan met anderen. Activiteiten zoals spelen, bewegen en ontmoeten zijn dan ook noodzakelijke activiteiten voor inwoners van Dalfsen om zich gezond te voelen en gezond te zijn. En bij het faciliteren en stimuleren van die activiteiten speelt de openbare ruimte een belangrijke rol.

Het beleidsplan is verdeeld in twee delen: een visie met ambities en uitgangspunten gericht op de gehele buitenruimte en een overzicht met kaders en concrete acties voor ingerichte speel-, beweeg-, en ontmoetingsplekken met een bijbehorende financiële strategie.

De kernambitie is **het stimuleren van spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte** om de fysieke en mentale gezondheid van inwoners te bevorderen en bij te dragen aan de sociale cohesie. Daarvoor zijn drie ambities geformuleerd:

- Er zijn voldoende nabije ingerichte speel, sport- en ontmoetingsplekken voor iedereen: Elke leefbuurt heeft minimaal een centrale plek met diverse faciliteiten. Aanvullend zijn er kleinere, door de buurt vormgegeven, steunplekken. Ook zijn er voldoende zitplekken om ontmoetingen te faciliteren.
- De woonstraten nodigen uit tot spelen, bewegen en ontmoeten: Spelen, bewegen en ontmoeten begint direct na de voordeur. We ambiëren een veilige omgeving voor spel en ontmoeting op straat, met aandacht voor verkeersveiligheid, en voldoende spelaanleidingen en zitgelegenheden op straat.
- Er zijn aantrekkelijke routes en verbindingen tussen speel-, beweeg- en ontmoetplekken: Er zijn veilige routes tussen en binnen kernen om beweging te stimuleren, en veilige verbindingen tussen speel- beweeg- en ontmoetingsplekken zelf.

De ambities worden ondersteund met uitgangspunten. Daarnaast zijn er een aantal randvoorwaarden opgesteld: de openbare ruimte is veilig, duurzaam, beheerbaar, betaalbaar, inclusief en toegankelijk, en inwoners zijn hierbij betrokken.

In het tweede deel van beleidsplan gaan we aan de slag met concrete acties voor de formele buurt- en steunplekken.

In dit beleidsplan hanteren we een andere benadering voor buurten dan gebruikelijk. We benoemen naar 'beleefbuurten', waarbij per kern grenzen van verschillende beleefbuurten zijn bepaald op basis van fysieke barrières zoals watergangen en drukke wegen. De barrières die de grenzen van deze beleefbuurten vormen zijn opgesteld tijdens ambtelijke werksessies, en vervolgens tijdens de straatgesprekken getoetst. In totaal zijn de vijf kernen van de gemeente Dalfsen opgedeeld in totaal 24 beleefbuurten.

De centrale buurtplekken vormen het hart van de beleefbuurten. Deze plekken dienen als kerngebieden waar inwoners van alle leeftijden kunnen spelen, sporten en elkaar ontmoeten. We willen dat deze plekken makkelijk bereikbaar zijn en dat er voor alle leeftijden wat te doen is. Binnen de 24 beleefbuurten worden 28 tot 32 centrale buurtplekken gerealiseerd. Naast de centrale buurtplekken hebben we ook steunplekken. De invulling van deze plekken staat niet vast en geven we samen met de inwoners vorm. Hier is ruimte voor burgerinitiatieven, in lijn met het inwonerbetrokkenheidsbeleid.

Om de ambities te kunnen realiseren is een maatregelenlijst opgesteld. Er zijn bestaande speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken aangewezen als centrale buurtplekken. Een aantal van deze plekken hebben aanpassingen nodig om een centrale buurtplek te kunnen worden. Deze aanpassingen kunnen variëren van bijvoorbeeld het toevoegen van een tafeltennistafel, het toevoegen van meer groen tot het toevoegen van een groot combinatietoestel. Daarnaast zijn er nog een paar plekken waar momenteel geen centrale buurtplek is en waar onderzocht moet worden of de bewoners hier behoefte aan hebben en wat hier de mogelijkheden voor zijn. Verder is de ambitie om in iedere kern één rolstoeltoegankelijk toestel te realiseren. Na vaststelling van dit beleidsplan zal er een uitvoeringsplan worden opgesteld om de voorgestelde maatregelen te realiseren.

1. Inleiding

1.1 Een nieuw beleidsplan spelen, bewegen en ontmoeten

Spelen, bewegen en ontmoeten zijn noodzakelijke activiteiten voor inwoners van Dalfsen om zich gezond te voelen en in verbinding te staan met anderen. De openbare ruimte speelt een belangrijke rol bij het faciliteren en stimuleren van spelen, bewegen en ontmoeten.

Het laatste speelruimteplan dateert uit 2014. Dat plan richtte zich voornamelijk op speelplekken voor kinderen en jongeren. Nu de huidige visie zich van alleen spelen heeft verbreed naar een bredere visie op het belang van spelen, bewegen en ontmoeten is het nodig om ook het speelbeleidsplan aan te passen. Hierdoor kan de inrichting en het beheer van de openbare ruimte niet alleen bijdragen aan spelen voor kinderen en jongeren, maar ook aan bewegen en ontmoeten voor alle leeftijdsgroepen.

Ontwikkelingen sinds het vorige speelruimteplan (2014):

- Een andere kijk op het belang van spelen: Vanuit het begrip positieve gezondheid ziet de gemeente Dalfsen niet alleen spelen, maar ook bewegen en ontmoeten als noodzakelijke bijdrage aan het gezond voelen en gezond zijn van inwoners.
- Uitbreiding van de doelgroep: Spelen, bewegen en ontmoeten zijn van belang voor álle inwoners van Dalfsen, ook senioren en volwassenen, en mensen en kinderen met en zonder beperking.
- Een andere kijk op spelen en benodigde speelvoorzieningen: Er is toenemende behoefte aan natuurlijk en creatief spel dat niet alleen beperkt is tot speelplekken en speeltoestellen, maar al begint bij de voordeur. Ook bewegen en ontmoeten vindt in de gehele buitenruimte plaats, en de buitenruimte zou dit zoveel mogelijk moeten faciliteren en stimuleren.
- Integrale kijk op opgaven en werkwijze: Zowel opgaven (zoals klimaatadaptatie) als de werkwijze van de gemeente (integrale kijk op de openbare ruimte) vragen om een beleid dat andere beleidsterreinen zoals klimaat, groen, en welzijn meer betreft en een werkwijze die de openbare ruimte integraal inricht en beheert.
- Wens voor meer betrokkenheid en initiatief door inwoners: De aangewezen steunplekken zijn misschien niet altijd de plekken waar inwoners graag een speel-, ontmoet- of beweegplek zien. Centrale buurtplekken vaststellen en de locatie en de inrichting van de steunplekken in overleg met inwoners vast te stellen geeft kansen om echt samen met inwoners in elke kern te kijken naar hun behoeften en wensen. Maar wel binnen door de gemeente vastgestelde kaders.

De huidige formele speelplekken sluiten onvoldoende aan op bovenstaande ontwikkelingen. Bovendien ontbreken op dit moment de kaders waarmee de buitenruimte kan worden ingericht voor spelen, bewegen en ontmoeten en op basis waarvan initiatieven van inwoners kunnen worden beoordeeld.

Verder is er sinds het vaststellen van het vorige beleidsplan een toegenomen areaal door de realisatie van nieuwe wijken. Bovendien is er door bezuinigingen op dit moment alleen geld voor beheer en onderhoud wat gericht is op het bieden van een veilige speelplek en is onvoldoende geld beschikbaar voor vervanging van afgeschreven toestellen.

Zowel de ontwikkelingen op het gebied van visie, ambities en opgaven als de huidige financiële situatie maken een nieuw beleidsplan spelen, bewegen en ontmoeten noodzakelijk. Dit beleidsplan heeft een tijdshorizon van 10 jaar.

1.2 De afbakening van dit plan

Spelen, bewegen en ontmoeten is een breed begrip en omvat feitelijk de hele buitenruimte. Niet alleen ingerichte sport- en speelplekken die spelen, bewegen en ontmoeten stimuleren, maar ook braakliggende veldjes, interessante slootjes, brede stoepen, verkeersluwe straten en bankjes. Tegelijkertijd willen we dit plan behapbaar en overzichtelijk houden. Daarom delen we dit plan op in twee delen:

1. In het eerste deel beschrijven we de visie van de gemeente Dalfsen op spelen, bewegen en ontmoeten en de rol van de buitenruimte daarin. We beschrijven de ambities die de gemeente op dit onderwerp heeft en welke uitgangspunten daarbij horen. Ook beschrijven we welke randvoorwaarden daarbij horen. Dit deel dient om de belangen van spelen, bewegen en ontmoeten in te brengen bij alle ontwikkelingen (renovaties, herinrichtingen en nieuwe ontwikkelingen) die plaatsvinden in de openbare ruimte in de gemeente. Niet alle onderwerpen die hierin genoemd worden vallen strikt genomen onder spelen. Het gaat bijvoorbeeld ook over spelen in woonstraten en (veiligheid van) routes. Hierin heeft het cluster Verkeer een grote rol.
2. In het tweede deel beperken we ons tot de ingerichte plekken en kleine knelpunten op routes waar we, vanuit Team Advies en Regievoering, domein Ruimte, de komende jaren concreet mee aan de slag gaan. We koppelen kaders aan de uitgangspunten en nemen een concrete maatregelenlijst op. Na vaststelling van dit beleid wordt er een uitvoeringsplan gemaakt waarin we beschrijven wat we wanneer gaan doen. Aan deze maatregelenlijst is ook een financieel hoofdstuk met een financiële strategie gekoppeld: Hoeveel geld is er nodig om de ambities te halen en in het benodigde onderhoud en vervanging te voorzien, en voor de aanleg in nieuwe wijken?

Financiële afbakening

Wanneer we het hebben over de maatregelenlijst, koppelen we de afbakening aan de benodigde financiële middelen: Waar gaan we binnen dit plan wel en geen geld voor aanvragen?

Dit betekent wel voor:

- Vervanging, herinrichting en eventueel aanvulling bestaande plekken o.b.v. nieuwe uitgangspunten;
- Aanvullende ingrepen zoals toevoeging van spelelementen of oplossen van kleine knelpunten op routes tussen plekken;
- Het stimuleren van gebruik door het onder de aandacht brengen van voorzieningen of routes.

We nemen hierin niet mee:

Ingrepen die meekoppelen aan werkzaamheden aan de riolering, groen of wegen of bij integrale aanpak vervanging/herinrichting openbare ruimte zoals:

- Verbreding van fietspaden ten behoeve van actief verplaatsen;
- Aanleggen van bruggen ten behoeve van recreatieve ommetjes;
- Bomen planten ten behoeve van schaduw op routes, etc.
- Programmering zoals het aanbieden van activiteiten. Via dit beleidsplan zorgen we voor de voorzieningen en daarmee zijn we voorwaardenscheppend voor gebruik. Het stimuleren van gebruik door het aanbieden van activiteiten valt onder sport- en beweegbeleid. Domein Samenleving staat in contact met sport- en beweegconsulenten en daar zijn ook de doelgroepen goed in beeld.

Ruimtelijke afbakening

Naast de afbakening vanuit beleidsdomeinen en financiën maken we ook nog een afbakening op basis van type plekken. Onderstaande plekken spelen wel een belangrijk rol bij spelen, bewegen ontmoeten, maar nemen we om uiteenlopende redenen niet mee in dit plan:

1. Gemeentelijke sportvelden zijn in eigendom van de gemeente en openbaar toegankelijk. Buiten wedstrijden, trainingen, toernooien en overige activiteiten van de betrokken sportverenigingen, zoals onderhoudswerkzaamheden kan en mag iedereen er gebruik van maken.
2. Schoolpleinen zijn niet in eigendom van de gemeente en niet toegankelijk tijdens schooltijd. Daarom worden ze niet als steun- of buurtplek gezien. Een schoolplein kan geen openbare speelplek vervangen (uitgezonderd het schoolplein in Ankum).
3. Hondenuitlaatveldjes/hondenlosloopgebieden. Hondenbezitters ontmoeten elkaar bij de hondenuitlaatveldjes en loslooplekken. Voor de aanleg van deze voorzieningen zijn uitgangspunten opgenomen in het hondenbeleid. Hondenuitlaatveldjes en loslooplekken kunnen om voor de hand liggende redenen niet gecombineerd worden met speel- en sportplekken.

1.3 Positionering en relatie tot ander beleid

Dit beleidsplan staat niet op zichzelf, maar is onderdeel van het beleidsbouwwerk van de gemeente Dalfsen. De omgevingsvisie van de gemeente Dalfsen streeft naar het integreren van gezondheid en leefbaarheid in ruimtelijke plannen. Dit beleidsplan, als opvolger van het Speelruimteplan 2014-2023, brengt bij ruimtelijke plannen de visie, ambitie en uitgangspunten op het gebied van spelen, bewegen en ontmoeten in. Om ervoor te zorgen dat de uitgangspunten en kaders ook geborgd worden in ontwerpen, vertalen we deze naar richtlijnen voor in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR). Ook geeft dit beleidsplan kaders en randvoorwaarden voor het opstellen van het beheerplan, de bestekken en de onderhoudscontracten.

Figuur 1.1: Positionering

Gemeentelijke kaders

Dit beleidsplan heeft een relatie met de volgende beleidsdomeinen en gemeentelijke kaders:

- **Omgevingsvisie:** Dit beleid streeft naar het integreren van gezondheid en leefbaarheid in ruimtelijke plannen. Het verbindt verschillende beleidsterreinen en draagt bij aan de uitvoering van visie en ambities door middel van stapeling van beleid en integrale afwegingen.
- **Preventiebeleid:** Dit beleid richt zich op het stimuleren van gezondheid in brede zin, waarbij het welzijn van inwoners wordt bevorderd. Het benadrukt de rol van de leefomgeving, inclusief fietspaden, wegen en parken, in het bevorderen van gezondheid.
- **Toekomstvisie:** Deze visie richt zich op het samen wonen, leven en werken in de gemeente Dalfsen en dient als een bron voor de Omgevingsvisie, die de ruimtelijke invulling van de gemeente bepaalt.
- **Coalitieakkoord:** Dit akkoord, getiteld “Veel te doen in Dalfsen”, formuleert diverse ambities, waaronder het streven naar een gezonde gemeente waar inwoners financieel, fysiek en mentaal fit zijn. Het benadrukt leefbaarheid, voorzieningen, sport en bewegen als centrale elementen in de gemeente.
- **IBOR** (Integraal Beleidsplan Buitenruimte): Dit plan bevat richtlijnen voor het beheer van de buitenruimte, met de nadruk op schoon, heel en veilig. Het houdt rekening met het effect van onderhoudsmaatregelen op de gezondheid van inwoners.
- **MJOP** (meerjaren onderhoudsprogramma): Dit plan bevat een beschrijving wat er nodig is om de openbare ruimte op zowel de korte als de lange termijn in stand te houden, veilig te houden en te verbeteren op het moment van vervanging.
- **Klimaatadaptatieplan:** Dit beleid gaat over het omgaan met klimaatverandering en het bevorderen van biodiversiteit. Het benadrukt het multifunctioneel gebruik van bepaalde gebieden, zoals wadi's die ook als speeltuinen dienen.
- **GRP** (gemeentelijk rioleringsplan): Dit plan biedt een overzicht van de beleidsontwikkelingen die zich nu en in de toekomst afspelen in het (stedelijk) watersysteem van Dalfsen.
- **Verkeer:** Dit beleid legt de nadruk op een goed fietsnetwerk als een toegankelijke manier om bewegen te stimuleren. Het omvat educatieve acties voor verkeersveiligheid en het bevorderen van fietsverkeer voor verschillende doelgroepen, wat bijdraagt aan gezondheid, duurzaamheid, bereikbaarheid en leefbaarheid.
- **Sport:** Dit beleid richt zich op het in stand houden van de beweeg- en sportinfrastructuur, zowel binnen als buiten, om bewegen en sporten toegankelijk te houden voor inwoners. Het benadrukt het belang van de inrichting van buitenruimte voor beweging.
- **Hondenbeleid:** Dit beleid houdt rekening met de co-existentie van hondenbezitters en niet-hondenbezitters in de openbare ruimte.
- **Inclusiebeleid:** Dit beleid streeft naar inclusie van verschillende doelgroepen in de openbare ruimte, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gezinssamenstelling, enzovoort. Het beoogt dat iedereen met of zonder beperking zich prettig kan voelen in de buitenruimte en sluit aan bij het preventiebeleid.

- **Biodiversiteitsbeleid:** Dit beleid beschrijft kaders voor het behoud en bevorderen van biodiversiteit in de groene landschappen van Dalfsen. Het moedigt het gebruik van groene ruimtes voor diverse activiteiten aan, zoals spelen, sporten en beleven.
- **Participatiebeleid:** Dit beleid benadrukt de betrokkenheid van inwoners bij het creëren van plekken om te spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte. Het regelt de inspraak en participatie van inwoners bij beleidsvorming en projecten in de gemeente.
- **Speelruimtebeleid (2014):** Dit verouderde beleid heeft betrekking op de speelvoorzieningen in de gemeente. Het beschrijft hoe speelplekken worden aangepast aan de doelgroep en de functie in de buurt, evenals het belang van veilige routes naar deze speelplekken. Het stimuleert ontmoeting, variatie, uitdaging en samenwerking in speelvoorzieningen. Het beleid is verouderd en voldoet niet meer aan de wensen van deze tijd. Wel wordt dit gebruikt voor input voor het nieuw te schrijven beleid: Behouden wat nog goed is, en vernieuwen wat nodig is.

1.4 Totstandkoming van dit plan

Dit plan is op de volgende wijze tot stand gekomen:

1. Beleidsanalyse

We onderzochten de bestaande beleidskaders en identificeren de reeds vastgestelde ambities van het huidige beleid dat een link heeft met spelen, bewegen en ontmoeten. Deze analyse bood een duidelijk inzicht in de huidige situatie en diende als basis om verdere stappen te formuleren.

2. Huidige arealen, kwaliteiten en bekostiging in beeld

We hebben eerst in kaart gebracht waar de huidige speel-, sport- en ontmoetlocaties zich bevinden, welke kwaliteiten ze hebben en welke financiële aspecten eraan verbonden zijn. Dit omvat onder andere de staat van onderhoud, mogelijke knelpunten en hoeveel het kost om de openbare ruimte op deze manier in stand te houden. Het verkrijgen van een breed beeld van de huidige situatie stelde ons in staat gerichte verbeteringen voor te stellen.

3. Ambities, uitgangspunten en randvoorwaarden opstellen

Op basis van meerdere ambtelijke sessies en een traject van inwonerbetrokkenheid zijn ambities, uitgangspunten en randvoorwaarden opgesteld. De beleidsanalyse en de ambtelijke werksessies vormden de motor van het opstellen van de ambities, uitgangspunten, kaders en randvoorwaarden, in het inwonerbetrokkenheidstraject zijn deze getoetst en aangevuld.

4. Financiële strategie

We hebben de geformuleerde uitgangspunten en de maatregelenlijst gekoppeld aan de geschatte kosten. Hierbij zijn de beschikbare financiële middelen geanalyseerd en werden mogelijke financieringsbronnen onderzocht. Deze financiële strategie vormt een leidraad om de benodigde investeringen op een duurzame en verantwoorde manier te realiseren. Hierbij kunnen andere keuzes worden gemaakt. In hoofdstuk 7.2 benoemen we ook enkele andere mogelijke scenario's.

1.5 Inwonerbetrokkenheid bij totstandkoming

Het betrekken van inwoners bij dit beleidsplan vroeg om zorgvuldigheid. Er waren deels al vastgestelde kaders volgend uit al vastgesteld beleid, en het is nog te vroeg voor concrete inbreng over de (her) inrichting van specifieke plekken. Dit komt pas in een buurtbetrokkenheidstraject bij de uitvoering. We hebben vooral getoetst of de huidige uitgangspunten, gezien vanuit het perspectief van de inwoners, de gewenste ambities ondersteunen. Aanvullend zijn voor zover mogelijk de door inwoners genoemde concrete wensen en ideeën:

1. Opgenomen in de maatregelenlijst, of;
2. Opgenomen in de controle en onderhoudsronde.

We hebben inwoners op verschillende manieren bij dit plan betrokken:

1. Rond-de-tafelgesprekken met belangenorganisaties
2. Straatgesprekken met kinderen, ouders en overige volwassenen

Rond-de-tafelgesprekken

In november 2023 hebben we op 2 avonden een rond-de-tafelsessie georganiseerd met verschillende organisaties waaronder plaatselijk belangenorganisaties, zorginstellingen, woningcorporaties en sport gerelateerde organisaties. Daarbij waren in totaal 12 mensen van 11 organisaties aanwezig.

We hebben gepraat over de wensen en behoeften voor spelen, bewegen en ontmoeten vanuit het perspectief van de doelgroep die elke organisatie vertegenwoordigt. We hebben daarbij de ambities en conceptuitgangspunten voorgelegd en gevraagd welke aanpassingen of aanvullingen nodig zijn. De resultaten waren samengevat:

- De huidige afstanden tot speel en beweegplekken en de afstandsrichtlijnen die nu zijn opgenomen in het plan zijn voor alle organisaties goed. De uitzondering hierop is Ankum, dat geen openbare speelvoorziening heeft.
- Wel werd het belang van voorzieningen voor alle leeftijden benadrukt, met name ontmoetingsplekken voor jongeren, ook in het buitengebied, en bijvoorbeeld rollatorbankjes en bankjes met een armleuning voor ouderen.
- Ook was de wens het benutten van parken en recreatiemogelijkheden van het aanwezige natuurwater, en het inzetten van bestaande voorzieningen zoals schoolpleinen en sportparken.
- Op de plekken zelf is er behoefte aan groen en schaduw tegen hitte en is er behoefte aan fietsparkeerplekken.
- Ook beheer en programmering, zoals het bestrijden van gladheid op ouderenroutes en het stimuleren van gebruik van sporttoestellen en het zichtbaar- en kenbaar maken van sport- en speelvoorzieningen werd veel genoemd.
- Op het vlak van toegankelijkheid werden toegankelijkheid van routes en plekken voor rollator en rolstoel genoemd.

Straatgesprekken

In januari 2024 hebben we verdeeld over 2 woensdagen straatgesprekken gevoerd met inwoners van Dalfsen. We hebben in totaal op 8 plekken gestaan in de kernen Dalfsen, Ankum, Lemelerveld, Hoonhorst, Oudleusen en Nieuwleusen. We stonden onder andere bij een supermarkt, bij speeltuinen en bij een skatebaan. In totaal hebben we 42 volwassenen (waarvan 10 ouderen) en 33 kinderen gesproken. We hebben ondanks extra inspanningen helaas geen jongeren gesproken.

We hebben gevraagd wat mensen vonden van de bestaande mogelijkheden om te sporten, spelen en elkaar te ontmoeten, en welke ideeën zij hebben voor verbetering. Mensen konden ook op een kaart aangeven waar zij verbetering willen zien (bijvoorbeeld een veiligere route), en fotovoorbeelden uitkiezen van voorzieningen (zoals watertoestellen of meer groen). De resultaten waren samengevat:

- Inwoners genieten veel van de natuur rondom Dalfsen en fietsen en wandelen dan ook veel.

- De routes en bereikbaarheid worden door de meeste mensen als goed ervaren.
- De barrières zoals die nu zijn ingetekend om de beleefbuurten van elkaar te scheiden worden door zowel kinderen als hun ouders herkend.
- Over het algemeen geven inwoners aan dat zij vinden dat er voldoende speelplekken zijn.
- Sommige speelplekken dienen ook als ontmoetingsplek voor de buurt, maar niet allemaal.
- Op sommige plekken zijn te weinig voorzieningen voor jongere kinderen, op andere juist voor oudere kinderen. Dit laat zien dat betrokkenheid bij inrichting belangrijk is.
- Kinderen kozen uit de voorbeeldfoto's vaak de klimelementen, waterspeeltoestellen, groen en voorzieningen voor balspelen, zoals voetbal, hockey en basketbal.
- We hoorden meerdere malen de wens om speelplaatsen meer toegankelijk te maken voor kinderen met een beperking, zowel de toestellen als de weg ernaartoe.
- Ook was er vraag naar meer sportvoorzieningen en een samenhangend beweegaanbod voor jongeren.
- En de wens voor een meer natuur-inclusieve inrichting en beheer.
- We hoorden vaak dat inwoners vinden dat het onderhoud echt beter kan.
- Wisselende geluiden hoorden we over afvalbakken. Aan de ene kant is het een wens om afvalbakken te plaatsen, aan de andere kant leeft ook de zorg dat dat juist voor meer afval zorgt.

De straatgesprekken ondersteunen de ambities en uitgangspunten rond afstanden, inclusiviteit, vergroenen, en inrichting op basis van betrokkenheid. De opmerkingen over de concrete plekken hebben we verwerkt in de maatregelenlijst. Het verslag van de straatgesprekken en van de rond-de-tafelgesprekken is op te vragen bij de beleidsafdeling Ruimte van de gemeente Dalfsen.

1.6 Leeswijzer

Dit beleidsplan is opgedeeld in twee delen. In het eerste deel, *Visie, ambities en uitgangspunten*, -beschrijven we de visie van de gemeente Dalfsen op spelen, bewegen en ontmoeten en de rol van de buitenruimte daarin. We beschrijven de ambities die de gemeente op dit onderwerp heeft en welke uitgangspunten daarbij horen. Ook beschrijven we welke randvoorwaarden daarbij horen. Dit deel dient om de belangen van spelen, bewegen en ontmoeten in te brengen bij alle ontwikkelingen (renovaties, herinrichtingen en nieuwe ontwikkelingen) die plaatsvinden in de openbare ruimte in de gemeente. In het tweede deel, *Kaders, maatregelen en financiën*, beperken we ons tot de ingerichte plekken en kleine knelpunten op routes waar we de komende jaren concreet mee aan de slag gaan. We koppelen kaders aan de uitgangspunten en nemen een concrete maatregelenlijst op. Aan deze maatregelenlijst is ook een financieel hoofdstuk met een financiële strategie gekoppeld: Hoeveel geld is er nodig om de ambities te halen en in het benodigde onderhoud en vervanging te voorzien, en voor de aanleg in nieuwe wijken?

Deel 1: visie, ambities en uitgangspunten

2. Visie

2.1 De rol van de openbare ruimte bij (positieve) gezondheid

Het preventiebeleid van de gemeente Dalfsen (2021) richt zich vanuit het model Positieve Gezondheid (Huber, 2012) op het versterken van de sociale basis: de leefomgeving van inwoners met hun netwerken en alle partijen die hierin actief zijn. Dat betekent dat het preventiebeleid heel breed is.

- We zetten in op een leefomgeving die gezond gedrag stimuleert, die risico's minimaliseert, en die uitnodigt tot ontmoeten. De leefomgeving stimuleert en faciliteert inwoners tot vitaliteit en veerkracht.
- We richten ons op het individu en versterken voor zover mogelijk de zelfredzaamheid van inwoners.
- Door in te zetten op burgerinitiatieven, ontmoeting en het verbinden van formele en informele ondersteuning versterken we ook de gemeenschap. Zo maken we met elkaar een vitale gemeenschap waarin inwoners steun vinden.

Wat betekent dit voor de openbare ruimte?

Hoewel de gezonde omgeving als apart doel benoemd wordt, wordt in het preventiebeleid ook aangegeven dat de gemeente Dalfsen preventie geïntegreerd benadert met de fysieke leefomgeving. Dat is ook logisch: mensen wonen, werken, leren, recreëren, en leven in een fysieke omgeving. Deze fysieke omgeving is bewust en onbewust, en direct en indirect van invloed op al hun activiteiten, gezondheid en welbevinden.

Zo zullen wanneer auto's hard rijden en er onvoldoende ruimte is voor fietsers, routes en kruisingen als gevaarlijk ervaren worden en gaan er minder kinderen op de fiets naar school. Wanneer straten er rommelig en verwaarloosd bij liggen, voelen mensen zich minder veilig en zullen zij deze plekken mijden.

Tegelijkertijd zullen mensen zich beter voelen wanneer er rustige, groene plekken aanwezig zijn waar mensen even rustig kunnen zitten of wandelen, omdat natuur helpt bij het herstellen van (dagelijkse) stress. Wanneer er brede stoepen zijn, zonder losliggende tegels, met oprijbanden en met regelmatig een bankje, blijven ouderen langer in staat om zelfstandig naar de winkel, de huisarts of apotheek te gaan. Wanneer er speel- en sportplekken zijn met activiteiten voor jong en oud, met daarbij voldoende zitgelegenheden, zullen inwoners van alle leeftijden elkaar daar tegenkomen. En een openbare ruimte die volop wordt gebruikt draagt weer bij aan een groter gevoel van veiligheid.

Dat betekent een fysieke leefomgeving die bijdraagt aan een goede mentale gezondheid, en die daarmee zorgkosten bespaart. Ouderen blijven langer zelfredzaam, waardoor hun fysieke en mentale gezondheid beter behouden blijft, gevoelens van eenzaamheid verminderen en de vraag naar mantel- of thuiszorg beperkter blijft. Inwoners komen elkaar regelmatig tegen, komen in beweging en maken even een praatje, waardoor ze elkaars sociale vangnet vergroten.

Met de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte levert de gemeente Dalfsen een belangrijke bijdrage aan gezondheid en welzijn.

2.2 De rol van spelen, bewegen en ontmoeten voor gezondheid

Volgens het perspectief van positieve gezondheid gaat gezondheid verder dan simpelweg niet ziek zijn; het omvat ook je gezond voelen, vrolijk zijn, goed voor jezelf zorgen en in verbinding staan met anderen. Activiteiten zoals spelen, bewegen en ontmoeten zijn dan ook noodzakelijke activiteiten voor inwoners van Dalfsen om zich gezond te voelen en gezond te zijn. En bij het faciliteren en stimuleren van die activiteiten speelt de openbare ruimte een belangrijke rol.

Spelen

Spelen is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren omdat spelen, en vooral 'vrij; spelen (ofwel zelf het spel bedenken en de regels bepalen, zonder (veel) toezicht) bijdraagt aan hun cognitieve, fysieke, sociale en emotionele welzijn. Vrij spel is niet alleen goed voor het welzijn en de ontwikkeling van kinderen, zij vinden het ook leuk: Zelfverzonnen spelletjes behoren tot de top 3 van populaire buitenspeelactiviteiten (Hup, M. & Rooijen, M. (2022) Het laatste kind op straat - Kenniscentrum Sport & Beweging).

Niet elk kind speelt (altijd) hetzelfde, kinderen hebben verschillende interesses en speelstijlen. Er worden vier speeltypen onderscheiden met elk eigen verlangens, kenmerkende eigenschappen en specifieke wensen voor de buitenruimte:

- **Rauwers** willen hun vaardigheden tonen met activiteiten zoals fietsen, basketballen, voetballen en klimmen, het liefst met competitieve elementen.
- **Douwers** zijn sociaal en praktisch, en ze genieten van ontdekkingstochten en het gebruik van hun fantasie tijdens het spelen.
- **Bouwers** vermaken zich met allerlei materialen en betrekken graag anderen bij hun spel, waarbij ze alles wat voorhanden is gebruiken om fantasieverhalen tot leven te brengen.
- **Schouwers** spelen graag met anderen maar hebben ook behoefte aan momenten van introspectie. Ze zijn vaak gevoelig, luisteren meer dan ze spreken en zijn sterk gericht op hun gevoelens.

Natuurlijk spelen neemt een bijzondere plaats in binnen het vrij spelen. Een natuurlijke (speel)plek nodigt namelijk uit tot samen spelen en bewegen en stelt door de rijke sensorische omgeving kinderen in staat om met het hele lichaam te leren, te verkennen en te ontdekken. Bovendien heeft natuur een mentaal en fysiologisch herstellend effect.

Tussen 2008 en 2019 is het aantal spelende kinderen op straat echter met 37% afgenomen. Cijfers uit 2019 laten zien dat 15% van de kinderen nooit buiten speelt (Hup, M. & Rooijen, M. (2022) Het laatste kind op straat - Kenniscentrum Sport & Bewegen). Dit wordt deels toegeschreven aan de beschikbaarheid en aantrekkelijkheid van telefoons en games, evenals aan de volle agenda's van kinderen. Aan de andere kant is er ook sprake van ruimtegebrek op straat, het ontbreken van andere kinderen op straat om mee te spelen, en de bezorgdheid van ouders over de veiligheid van hun kinderen bij het buitenspelen.

Hoe is dit in Dalfsen?

In de gemeente Dalfsen is voor de Kindermonitor 2021 informatie verzameld over 491 kinderen. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat 82% van de kinderen meer dan 30 minuten per dag buiten speelt. Van de kinderen in de leeftijdscategorie 4-12 jaar voldoet 37% dagelijks aan de beweegnorm, die stelt dat kinderen minstens één uur per dag moeten sporten of bewegen. Bovendien is 79% van de kinderen lid van een sportclub of -vereniging. Daarnaast gaat 48% van de kinderen in deze leeftijdsgroep altijd te voet of op de fiets naar school, wat lager is dan het regionale gemiddelde van 59%. De voornaamste redenen waarom kinderen niet altijd lopend of fietsend naar school gaan, zijn de afstand tot school (15%), het besparen van tijd (10%) en slecht weer (10%) (GGD IJsselland, Kindermonitor, 2022).

Bewegen (en sporten)

Bewegen is gezond: Voldoende beweging vermindert de kans op overgewicht en draagt bij aan mentaal welbevinden. Bewegen gaat niet alleen over sport, maar juist ook over het dagelijks leven: Actieve verplaatsing door te wandelen en te fietsen voorkomt overgewicht en zorgt voor een verminderde kans op hartfalen, diabetes en kanker. Bovendien vergroot niet-gemotoriseerd verkeer de leefbaarheid en draagt daarbij bij aan de preventie van luchtverontreiniging.

Sporten is ook een gezonde vorm van lichaamsbeweging voor iedereen: Ouderen blijven langer fit door te sporten, en kinderen ontwikkelen zich zowel fysiek als mentaal beter als ze zich lichamelijk inspinnen. Door te bewegen maakt het lichaam het stofje endorfine aan dat zorgt voor een beter, ontspannen en tevreden gevoel na het sporten. Bovendien komen sportende gebruikers van de openbare ruimte met elkaar in contact.

Overgewicht in Nederland neemt toe: Net iets meer dan de helft van de Nederlanders is te zwaar. Tegelijkertijd bewegen Nederlanders te weinig: Net iets minder dan de helft van de Nederlanders voldoet aan de beweegrichtlijn (per week 2,5 uur matig-intensief bewegen en 2 maal krachttraining). Op dit moment gaat ongeveer de helft van de kinderen in Nederland nooit lopend naar school. En te weinig bewegen is ongezond, ook voor mensen zonder overgewicht. Volgens hoogleraar radiotherapie Lucas Stalpers levert te weinig bewegen maatschappelijk gezien een groter gezondheidsverlies op dan overgewicht. Te weinig bewegen verkort het leven met gemiddeld 2,4 jaar, overgewicht bekort het leven 'slechts' met 0,7 jaar.

Hoe is dit in Dalfsen?

In de gemeente Dalfsen heeft 48% van de inwoners tussen de 18 en 65 jaar overgewicht, waarvan 14% ernstig overgewicht heeft. Van de 65-plussers heeft 58% overgewicht, waarvan 16% ernstig overgewicht. Iets meer dan de helft (54%) van de inwoners in Dalfsen tussen de 18 en 65 jaar voldoet aan de beweegrichtlijn. Van dezelfde groep sport 55% minimaal één keer in de week en gaat 43% lopend of fietsend naar het werk. Van de groep 65-plussers sport 33% minimaal één keer in de week (Gezondheidsmonitor RIVM, 2024).

Ontmoeten

Ontmoeten houdt de gelegenheid in dat mensen elkaar, bekend of onbekend, gepland of ongepland, tegenkomen. Mensen zijn van nature sociale wezens, en sociale interactie is van groot belang voor onze ontwikkeling en ons welbevinden. Het beschikken over een sociaal netwerk, dat mogelijk wordt gemaakt door ontmoetingen, maakt niet alleen gelukkig, maar biedt ook een vangnet. Een (ervaren) gebrek aan een sociaal netwerk hangt juist samen met ervaren eenzaamheid, en kan leiden tot gezondheidsrisico's zoals depressie. Bovendien zijn sociale netwerken van belang voor de maatschappij als geheel. De uitwisseling van ideeën kan leiden tot economische ontwikkeling, en een gemeenschap die elkaar helpt, hoeft een minder groot beroep te doen op allerlei voorzieningen. Tot slot voelen mensen zich ook veiliger in een omgeving waar ook andere (soortgelijke) mensen aanwezig zijn.

In 2021 ervoer 43% van de Nederlandse volwassenen (ernstige) eenzaamheid. De eenzaamheid onder jongeren is in 2021 toegenomen: 14 procent van de Nederlandse jongeren tussen 15 en 25 jaar voelde zich toen eenzaam (CBS, 2022).

Hoe is dit in Dalfsen?

In Dalfsen is bekend dat van de 65-plussers 31% zich sociaal eenzaam voelt (het gevoel dat zij minder met anderen in contact staan dan zij zouden willen) (IJssellandscaan 2022, GGD IJsselland). Bij veel ouderen komt dat vaak door meerdere factoren. Zoals het overlijden van leeftijdsgenoten, beperkte mobiliteit en achteruitgang in fysiek en mentaal functioneren.

2.3 De inrichting van de openbare ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten

Met de inrichting en het beheer van de openbare ruimte in Dalfsen kunnen we het spelen, bewegen en ontmoeten stimuleren en daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan de gezondheid en het welzijn van onze inwoners.

Dit omvat onder andere spelen op straat (de informele speelruimte), actief verplaatsen langs veilige routes, recreatief bewegen en sporten op aantrekkelijke plekken en met leuke activiteiten, en ontmoeten langs routes en op buurtplekken.

Met de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte willen we kinderen stimuleren om buiten te spelen, jongeren een plek geven voor hun activiteiten en ouderen zowel stimuleren om onder de mensen als in beweging te blijven.

Spelen

Wij streven ernaar om kinderen voldoende, nabije, veilige én uitdagende plekken te bieden, waar zij (vrij) kunnen spelen. Dat betekent bijvoorbeeld ook het aanbieden van speelaanleidingen zonder specifieke speeltoestellen.

Ook nemen we bij de inrichting van speelplekken de vier verschillende speeltypen in overweging.

Ruimte voor rauwers: Een ruime, actieve omgeving met wedstrijdelementen en hoogteverschillen voor levendige kinderen die van beweging houden.

Ruimte voor douwers: Een gezellige, veelzijdige plek waar kinderen sociale interactie kunnen hebben en tegelijkertijd hun eigen avonturen kunnen beleven.

Ruimte voor bouwers: Een open ruimte die ruimte biedt voor creatieve expressie en verbeelding.

Ruimte voor schouwers: Een rustige plek met mogelijkheden om terug te trekken en te reflecteren.

We streven ernaar om voor elk kind een plek te creëren waar het zich thuis voelt en uitgedaagd wordt.

Bewegen

Het is van groot belang om bewegen (actief verplaatsen) en sporten in de openbare ruimte in Dalfsen te stimuleren. Brede wandel- en fietspaden, aantrekkelijke routes en veilige oversteekplaatsen bevorderen actief verplaatsen. Veilige routes van en naar scholen en speelplekken horen daar ook bij. Het stimuleren van wandelen of fietsen van en naar de basisschool kan kinderen een kwartier extra beweging per dag opleveren.

Het is een uitdaging om meer mensen in georganiseerd verband meer te laten sporten, met name groepen die achterblijven in lichaamsbeweging, zoals mensen met een lage sociaal-economische status. Daarom hebben zij meer baat bij een buitenruimte die recreatief bewegen en sporten stimuleert, door de aanwezigheid van sporttoestellen en sportroutes en door het aanbieden van beweegactiviteiten. Daarnaast is er behoefte aan extra aandacht voor ouderen, met betrekking tot hun zelfredzaamheid, en voor kinderen, met betrekking tot de bestrijding van overgewicht.

Ontmoeten

De openbare ruimte is een plek waar verschillende mensen elkaar kunnen ontmoeten, ongeacht leeftijd, sociale achtergrond of financiële situatie. Iedereen beweegt zich door de openbare ruimte. Door speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken in te richten met voorzieningen die gericht zijn op verschillende groepen mensen, komen deze mensen terloops met elkaar in aanraking. Ook (picknick) bankjes langs looproutes en bij speelveldjes stimuleren oppervlakkig contact, wat naast diepgaandere interacties bijdraagt aan het opbouwen van een gezond sociaal netwerk.

Groen

Natuur heeft een positief effect op iedereen: In een natuurlijke omgeving nemen onze stressniveaus sneller af, raken we in een betere stemming, presteren we beter, en herstellen we fysiologisch beter. Kinderen ervaren minder psychische stress bij stressvolle gebeurtenissen, en op groene schoolpleinen is minder ruzie. Mensen met meer groen in hun woonomgeving hebben een lagere kans op stress gerelateerde hart- en vaatziekten, en groen stimuleert lichaamsbeweging. Bomen bieden schaduw, en groene oppervlakken verminderen de hitte, waardoor bescherming tegen hoge temperaturen wordt geboden (kennisbundeling Groen en Gezondheid, RIVM, 2022). Alle reden dus om de buitenruimte, en vooral de sport-, speel- en ontmoetingsplekken, zo veel mogelijk te vergroenen.

Iedereen doet mee

Een belangrijk aspect van positieve gezondheid is het vermogen om deel te nemen, erbij te horen en zelfredzaam te zijn. Dit betekent dat de openbare ruimte inclusief ingericht en beheerd moet worden, zodat mensen van alle leeftijden, met en zonder beperking, kunnen meedoen. Denk daarbij aan toegankelijke routes door het vermijden van obstakels, oprijbanden voor rolstoelen, kinderwagens en rollators, en ondersteuningsmiddelen voor mensen met een visuele beperking, zoals rateltickers en geleidelijnen. Maar ook aan rolstoelbankjes waarbij de rolstoel naast het bankje geparkeerd kan worden in plaats van op de looproute, geurende beplanting voor mensen met een visuele beperking en speelplekken en toestellen waar kinderen met én zonder beperking samen kunnen spelen.

3. Randvoorwaarden en ambities

3.1 Randvoorwaarden

Het beleid, het beheer en onderhoud en de financiering moeten op elkaar afgestemd zijn om voldoende, duurzame, bruikbare, passende en veilige speel-, beweeg- en ontmoetvoorzieningen over langere tijd te kunnen aanbieden. De randvoorwaarden borgen dat aan die voorwaarden wordt voldaan.

1. Veilig

Wettelijke normen en zorgplicht

In de gemeente Dalfsen is veiligheid van belang als het gaat om spelen, bewegen en ontmoeten. Voor speelvoorzieningen op gemeentegrond heeft de gemeente een wettelijke plicht om deze goed te onderhouden en regelmatig te controleren.

Wat valt wel onder het WAS

Speeltoestellen moeten voldoen aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen 2023 (WAS2023). Dit geldt ook voor **kunstobjecten** die als speeltoestel zijn geplaatst en voor zogenoemde **speelaanleidingen**. Het WAS maakt geen onderscheid tussen speeltoestellen en speelaanleidingen, maar kijkt slechts naar het doel van het object en waar het geplaatst is. Elk object dat is geplaatst met als doel 'spelen' op een plek die is bedoeld om te spelen is keuringsplichtig. Bijvoorbeeld een rioolbuis in een park in een heuveltje bedoeld om mee te spelen. Boomstammen die zijn omgezaagd vallen pas onder het WAS als er een constructie van gemaakt is. Denk dan aan verankering met palen, bewerking van het oppervlak et cetera. Het is de AKI (aangewezen keuringsinstituut) die bepaalt of een object onder het WAS valt.

Alle toestellen die moeten voldoen aan het WAS worden bij plaatsing gekeurd en gecertificeerd door een aangewezen keuringsinstituut (AKI). Daarna volgt een verplichte terugkerende inspectie en benodigd onderhoud door diegene die verantwoordelijk is. Hij of zij kan dan aantonen dat zij alles in het werk heeft gesteld om de toestellen veilig te plaatsen en in stand te houden.

Wat valt niet onder het WAS

Sporttoestellen in de openbare ruimte vallen niet onder het WAS2023, tenzij ze specifiek zijn aangepast voor speeldoeleinden. Voor bepaalde soorten sporttoestellen zijn specifieke Europese Normen van toepassing. Bijvoorbeeld, voor fitnessapparatuur in de openbare ruimte zijn de NEN-EN 16630 normen relevant. In vrijwel alle normen voor sporttoestellen wordt vermeld dat zij fysiek gescheiden moeten zijn van speeltoestellen. Dit kan bijvoorbeeld middels een grote onderlinge afstand of scheiding door middel van een hekwerk met poortje. **Informele speelruimte** zonder speelvoorzieningen valt ook niet onder het WAS2023, maar biedt wel veel speelwaarde. Uiteraard valt de informele ruimte, net als de openbare ruimte, wel onder de zorgplicht van de gemeente.

Ondanks de uitgebreide regelgeving is het soms nog onduidelijk wat de verplichtingen zijn rond met name de speelaanleidingen. Datzelfde geldt ook voor sporttoestellen die op speelterreinen worden geplaatst. De bedoeling is dat hierover meer duidelijkheid komt in de gewijzigde Warenwetregeling die naar verwachting in 2026 in werking zal treden.

Wanneer is de gemeente wel en niet verantwoordelijk

Speeltoestellen en speelaanleidingen op **schoolpleinen en sportparken** vallen ook onder het WAS. De **gemeente** heeft een wettelijke plicht om **speelvoorzieningen op gemeenteground** goed te onderhouden en regelmatig te controleren. De ondergrond van de (gemeentelijke) sportparken is van de gemeente. Met de gebruikers zijn afspraken gemaakt, waarbij de gemeente eventuele speelvoorzieningen keurt en de gebruiker verantwoordelijk is voor onderhoud en vervanging. Voor speeltoestellen en speelaanleidingen op **schoolpleinen** is het **schoolbestuur** verantwoordelijk voor keuring en inspectie en onderhoud.

De gemeente heeft verder een zorgplicht ten aanzien van de door **derden geplaatste objecten** in de openbare ruimte. De gemeente kan ook, zo nodig bij door particulieren geplaatste objecten, er op aansturen deze te verwijderen. De gemeente draagt zorg voor de keuringen als toestellen vrij toegankelijk zijn of op gemeenteground staan of vraagt dit van degene dit het betreffende object heeft geplaatst.

Speeltoestellen in wadi's

Bij ontwerp van een wadi met speelplek is de waterkwaliteit een belangrijk aandachtspunt. Wettelijke eisen voor de waterkwaliteit in wadi's zijn er niet, er is wel landelijk onderzoek gedaan naar de risico's voor de gezondheid (STOWA/Rioned, rapport 306561 wur.nl). We houden ons aan de volgende aandachtspunten om in ontwerp en beheer de risico's van microbiologische verontreiniging te verkleinen.

We plaatsen alleen speeltoestellen in wadi's:

- Waar alleen regenwater en afstroomwater in loopt en die niet zijn aangesloten op een riooloverstort.
- Met een bodem met een goede waterdoorlatendheid. Daardoor blijft water niet te lang in de wadi staan.

Beschermen tegen gezondheidsrisico's en de rol van groen hierin

Gezondheid en welzijn zijn integrale onderdelen van veiligheid, en groen speelt hierin een belangrijke rol. Buitenruimtes die bijdragen aan de gezondheid gaan verder dan enkel veilig zijn. Groene omgevingen bieden rust en ontspanning. Bomen zorgen voor schaduw op warme dagen, wat essentieel is voor bescherming tegen hitte. Daarnaast dragen groene ruimtes bij aan de bescherming tegen andere klimaatgerelateerde uitdagingen zoals wateroverlast. Speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken richten we bij renovatie of aanleg groen in waarbij bomen zorgen voor voldoende schaduw.

Toch kunnen mensen ook last hebben van dieren en planten, zoals teken, berenklauw of pollen. Daarom wordt bij ontwerp en beheer zorgvuldig gekeken naar het zoveel mogelijk beheersen van deze negatieve effecten.

Balans tussen veiligheid en leerzame risico's

Hoewel het belangrijk is om veiligheidsrisico's te minimaliseren, betekent dit niet dat alle risico's moeten worden vermeden. Het ervaren van risico's is een belangrijk leerproces voor met name kinderen. Wij zijn ons hiervan bewust en streven naar een evenwicht tussen veiligheid en de kans voor kinderen om te leren van hun omgeving.

2. Duurzaam

Duurzame inkoop

In Dalfsen vinden we duurzaamheid belangrijk. We zetten in op 100% duurzaam inkopen, waarbij we oog hebben voor maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dit geldt niet alleen voor de aanschaf van speeltoestellen, maar ook voor grondstoffenwinning, ontwerp, productie, transport, verpakking, montage, en recycling. Daarnaast streven we ernaar om producten en diensten te kiezen die voldoen aan de normen van SMK, waaronder het Milieukeur en de Barometer Duurzaam terreinbeheer, en het EU Ecolabel.

Circulariteit

We streven ernaar producten, materialen en grondstoffen zo lang mogelijk in het productiesysteem te houden. Dit betekent dat we hergebruik en recycling stimuleren en verspilling minimaliseren.

Sociale duurzaamheid en werkvoorziening

Duurzaamheid gaat verder dan alleen milieuaspecten. We streven ernaar een maatschappelijk verantwoorde benadering van duurzaamheid te hanteren. Er is ruimte om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in te zetten. Dit gebeurt ook al, bijvoorbeeld in wijkteams. Hiermee bevorderen we niet alleen duurzaamheid, maar ook sociale betrokkenheid en inclusiviteit in onze gemeente.

Verantwoorde inrichting

Het verantwoord inrichten van speel-, beweeg- en ontmoetingsruimte is essentieel. Dit betekent dat we niet alleen de impact op het milieu minimaliseren, maar ook rekening houden met veranderende klimaataspecten en de uitdagingen die deze met zich meebrengen. Het gaat hier om bijvoorbeeld voldoende waterberging om wateroverlast tegen te gaan en voldoende groen voor schaduw tegen hittestress.

3. Beheerbaar

Uitgangspunt bij beheer is dat de aangebrachte voorzieningen veilig in stand worden gehouden. De beheerinspanningen en -budgetten dienen in evenwicht te zijn met de beheerbehoefte. Daarbij houden we de driehoek aanschafprijs, kwaliteit en onderhoudskosten in het oog: Een toestel dat goedkoper is uitgevoerd vraagt meestal meer onderhoudsbudget.

Materiaalkeuze

De mate van onderhoudsintensiviteit hangt samen met de materiaalkeuze (levensduur). Dit geldt bij speel- en beweegvoorzieningen zowel voor de toestellen als voor de (valdempende) ondergronden onder de toestellen. Houten toestellen zijn doorgaans sneller onderhevig aan aantasting. Toestellen van metaal en kunststof zijn minder slijtagegevoelig. Ten opzichte van kunstgras of rubber tegels heeft een zandondergrond meer speelwaarde. Deze is ook gemakkelijker aan te passen aan een nieuwe situatie. Aan de andere kant vergt zand meer werkzaamheden om dit veilig en schoon te houden.

Als gemeente Dalfsen kiezen wij voor optimale vrijheid wat betreft materiaalsoort en toestelsoort binnen de randvoorwaarden. Daarbij hebben speeltoestellen die op een duurzame manier geproduceerd zijn en een natuurlijke uitstraling hebben de voorkeur. Bij toepassing van natuurlijke materialen zoals hout moet indien nodig gekeken worden naar bewerking die nodig is om voldoende levensduur te halen (tussen de 15 en 25 jaar).

Onderhoudsniveau

Onderhoud zorgt ervoor dat de plek en het toestel in een vooraf bepaalde mate schoon, heel en veilig zijn. Dit houdt in dat het toestel schoon is, goed in de verf zit, goed functioneert en voldoet aan de geldende veiligheidseisen (*zie randvoorwaarde Veilig*). Daarnaast is de na te streven beeldkwaliteit voor spelen is CROW-niveau B voor alle functiegebieden.

Afvalbakken

In principe plaatsen we geen afvalbakken bij centrale plekken en steunplekken, tenzij een inwoner deze aanvraagt en deze ook regelmatig leegt (adoptiebak).

Vervanging

Een speeltoestel heeft na plaatsing een theoretische levensduur tussen de 15 en 25 jaar, afhankelijk van het materiaal. In de praktijk zullen enkele toestellen eerder aan vervanging toe zijn door bijvoorbeeld vandalisme, of zullen toestellen juist langer meegaan doordat ze goed onderhouden worden en de druk wat lager is op die plekken. Tijdens de jaarlijkse inspecties wordt nagegaan of toestellen in aanmerking komen voor vervanging op basis van leeftijd, veiligheid en onderhoudsbehoefte. Dit kan een-op-een zijn omdat de locatie en de behoefte er nog zijn, maar het kan ook zijn dat in overleg met de buurt andere soort toestellen gewenst zijn.

Capaciteit

Er moeten voldoende uren beschikbaar zijn voor het beheer van speel-, beweeg- en ontmoetingsruimte. Dit houdt in dat er genoeg personeel, kennis en middelen zijn toegewezen om de aanwezige speelruimtes aan het hierboven genoemde onderhoudsniveau te voldoen. Onder beheer vallen verder ook alle activiteiten met betrekking tot speelvoorzieningen die niet bij onderhoud of beleid horen. Het gaat niet alleen om het uitvoeren van reparaties, maar ook om regelmatige, waaronder in ieder geval de verplichte (jaarlijkse) inspecties, het bijhouden van documentatie, communicatie met inwoners, het maken van ontwerpen en bestekken en het beheren van gegevens, en meer.

4. Betaalbaar

Voldoende middelen beschikbaar voor onderhoud en vervanging passend bij het ambitieniveau

Bij het vaststellen van de budgetten voor aanleg, onderhoud, renovatie en vervanging van speel- en beweegvoorzieningen zal er gezocht moeten worden naar de juiste verhouding tussen deze posten. Indien dit niet het geval is, zullen bijvoorbeeld door de aanleg van nieuwe speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken de onderhoudskosten steeds verder stijgen, zonder dat daarvoor budget aanwezig is en dus de staat van onderhoud en de veiligheid afneemt. Dat betekent dat bij areaaluitbreiding ook de beheerbudgetten verhoogd dienen te worden. In hoofdstuk 7 is een berekening van de budgetten weergegeven.

Verbinding verschillende domeinen opzoeken voor delen kosten

Speelruimten hebben een bredere invloed dan alleen het bieden van een plek om te spelen. Ze dragen bij aan het groen in de omgeving, de leefbaarheid van wijken en het welzijn van de gemeenschap. Door de krachten en budgetten te bundelen met de verschillende domeinen kunnen kosten worden gedeeld en kan de impact van speelruimtes worden gemaximaliseerd.

5. Inclusief en toegankelijk

Inclusiviteit

Speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken zijn meer dan alleen plekken voor fysieke activiteit; ze zijn gemeenschappelijke ruimten waar diversiteit gevierd wordt. We streven ernaar om speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken te creëren die sociaal veilig zijn en aansluiten bij de diverse behoeften van onze inwoners, ongeacht leeftijd of fysieke of mentale beperking. Iedereen moet volwaardig kunnen deelnemen en genieten van de faciliteiten die onze gemeente biedt. Bij renovatie en aanleg van nieuwe plekken streven we in ieder geval naar 1 buurtplek per kern waar een speelvoorziening is voor kinderen met een beperking.

Toegankelijkheid en bereikbaarheid

Elke speel-, beweeg- en ontmoetingsplaats dient zo goed mogelijk bereikbaar te zijn, niet alleen qua afstand maar ook qua toegang voor alle mogelijke gebruikers. We streven naar rolstoeltoegankelijkheid van routes en de plekken, bieden faciliteiten zoals voldoende bankjes en waar nodig en gewenst bijvoorbeeld geleidelijnen, gebruiken heldere taal en symbolen bij informatievoorzieningen. Zo zijn routes en plekken zowel comfortabel als begrijpelijk voor iedereen. Speeltoestellen zijn ook zichtbaar, zodat duidelijk is dat zij er zijn en zodat toezicht mogelijk is.

Bruikbaarheid

Onze inzet is dat zoveel mogelijk doelgroepen gebruik kunnen maken van de sport- en speeltoestellen - jong en oud, met en zonder beperking. Dit houdt in dat we speeltoestellen en faciliteiten ontwerpen die rekening houden met verschillende capaciteiten en behoeften, zodat iedereen actief kan deelnemen. Ook maken we duidelijk, bijvoorbeeld door bordjes met instructies, hoe beweegtoestellen gebruikt dienen te worden.

Speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken kunnen zo inclusief mogelijk ingericht worden door:

- Stimulering van verschillende zintuigen, zoals geurende beplanting en tactiele elementen, voor personen met auditieve beperkingen.
- Helder kleurgebruik in toestellen en omgeving, evenals voelbare elementen voor personen met visuele beperkingen.
- Het creëren van samenspelopties voor personen met cognitieve of neurologische beperkingen.
- Toegankelijke speeltoestellen en fitnessstoestellen voor senioren en personen met fysieke beperkingen.

6. Betrekken van inwoners

Inwoners actief betrekken bij (her)inrichtingsprojecten

In de gemeente Dalfsen vinden we participatie belangrijk, een kernwaarde die sterk naar voren komt in ons inwonerbetrokkenheidsbeleid “Met Elkaar, Samen Dalfsen mooier maken”. We willen inwoners en andere belanghebbenden bewust onderdeel laten te zijn van de openbare ruimte, door ze mee te laten denken en doen. We geven ruimte aan de inbreng van inwoners wanneer dat kan en zorgen ervoor dat ze vroegtijdig bij (her)inrichtingsprojecten worden betrokken. Inwoners weten zelf het beste wat zij nodig hebben. Door samen te werken met inwoners, voelen zij zich meer betrokken, is er een gevoel van eigenaarschap en zorgt het ervoor dat het spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte aansluit op hun wensen en behoeften. Ook zijn gebruikers meer vertrouwd met de plek, waardoor de veiligheid wordt vergroot.

In het geval van speelruimteparticipatie zijn kinderen een belangrijke actor. Kinderen weten als geen ander wat belangrijk is bij speelruimte. Bij de (her)inrichting van speelplekken betrekken we dus altijd kinderen en zorgen we ervoor werkvormen en tijdstip van contactmomenten kindvriendelijk zijn.

Bij het betrekken van inwoners zijn een aantal aandachtspunten:

- **Verwachtingsmanagement** is essentieel bij het betrekken van inwoners. Daarom zijn we duidelijk over de invloed die deelnemers daadwerkelijk hebben. De uitgangspunten, kaders en randvoorwaarden van dit beleidsplan vormen de kaders waarbinnen inwoners betrokken kunnen worden bij het bepalen van locaties en invulling van steunplekken.
- In **nieuwbouwwijken** vraagt het betrekken van inwoners extra aandacht, omdat men nog minder binding met de buurt ervaart. Toch kan juist het samenwerken aan een speelplek zorgen voor meer cohesie in de buurt.

Inwoners actief betrekken bij beheer en blijvend contact

Het is onze wens om inwoners niet alleen te betrekken bij de totstandkoming van een plek, maar ook bij het beheer ervan. Bij het realiseren/omvormen van een steun/ buurtplek zullen we dan ook altijd in gesprek gaan met de buurt over het onderhoud en beheer. We stimuleren inwoners om een deel van de taken op zich nemen, bijvoorbeeld door zwerfvuil te ruimen, prullenbakken te legen indien die aanwezig zijn, en gebreken te signaleren en melden. Inwoners kunnen van ons verwachten dat de steunplek bruikbaar en veilig is en dat we reageren op signalen uit de buurt. We houden contact met contactpersonen uit de buurt. Bijvoorbeeld: Jeu de boules banen worden door vereniging aangevraagd, de afspraak is dat zij onderhoud doen.

Binnen de kaders sluiten we aan bij inwonersinitiatieven

Naast de actieve betrokkenheid van inwoners bij gemeentelijke projecten, stimuleren en ondersteunen we ook de initiatieven die vanuit de bewoners zelf komen en die aansluiten bij de randvoorwaarden en kaders in dit beleidsplan. Hierbij zien we een rol weggelegd voor gebruikers, omwonenden, buurtverenigingen, sportvoorzieningen en scholen. Daarin kunnen we ook optrekken met andere beleidsvelden, bijvoorbeeld beleidsveld groen door initiatieven als een sociale moestuin te combineren met ontmoeten en sporten. Door samen te werken, creëren we een omgeving die voor iedereen werkt. Als gemeente kunnen we bijvoorbeeld (ook) externe subsidies aanvragen (bv. van de provincie) en inzetten om deze initiatieven te ondersteunen.

3.2 Ambities

Spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte zorgen voor een goede fysieke en mentale gezondheid van inwoners van Dalfsen en dragen bij aan de sociale netwerken in de buurt.

De hoofdambitie is dan ook het **stimuleren van spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte**. Om dat te bereiken zijn drie ambities gevormd:

1. Er zijn voldoende aantrekkelijke en nabije ingerichte speel, sport- en ontmoetingsplekken voor iedereen.
2. De woonstraten nodigen uit tot spelen, bewegen en ontmoeten.
3. Er zijn aantrekkelijke en veilige (beweeg)routes en verbindingen tussen speel-, beweeg- en ontmoetplekken.

In dit plan doen we geen voorstel voor locatie en invulling van (steun)plekken omdat dit een proces is dat samen met de buurt doorlopen dient te worden. Wat we precies met steunplekken bedoelen, wordt later in dit hoofdstuk uitgelegd. We geven wel de kaders waarmee de inwonerbetrokkenheidsadviseur, wijk regisseur en beleids- en beheermedewerkers dat proces kunnen begeleiden.

Informeel spelen: Spelen op een plek die niet specifiek voor spelen is ingericht. Zoals voetballen op parkeerplaats, bokjespringen over parkeerpaaltjes.

Speelaanleiding: een eenvoudig inrichtingselement dat spelen mogelijk maakt zoals een knikkertegel, een hinkelbaan, een trappetje.

Natuurlijke speelaanleiding: een speelaanleiding van natuurlijk materiaal zoals een liggende klimboom, wilgentunnel, stapstenen.

Natuurlijke speelplaats: Een plek waar kinderen in en met de natuur kunnen spelen, zonder speeltoestellen ingericht maar met natuurlijke speelaanleidingen. Vaak met een waterelement. De natuur (in de vorm van bomen, beplanting, gras, water, zand, hoogteverschillen) speelt de hoofdrol en is ook echt bedoeld om in/mee te spelen.

Speeltoestellen van natuurlijke materialen: Een speeltoestel zoals een klimrek of speelhuisje van hout.

3.3 Uitgangspunten

Bij deze ambities zijn uitgangspunten opgesteld. Dit beleidsplan schetst onze ambities en de bijbehorende uitgangspunten. Met uitgangspunten bedoelen we niet de huidige situatie, maar de doelen waar we naar streven. De ambities, uitgangspunten en randvoorwaarden zijn op 11 december 2023 vastgesteld in de *Kadernota Spelen, Bewegen en Ontmoeten*.

Ambitie 1: Er zijn voldoende aantrekkelijke¹, en nabije ingerichte speel-, sport- en ontmoetingsplekken voor iedereen.

Uitgangspunten:

A. Iedere kern is opgedeeld in beleefbuurten². Elke beleefbuurt heeft (minimaal) een grote, centraal liggende buurtplek met voorzieningen voor sporten, spelen en ontmoeten voor iedereen.

De centrale buurtplek vormt het kloppend hart van elke beleefbuurt. Door deze plek centraal te positioneren, zorgen we ervoor dat alle inwoners van de beleefbuurt gemakkelijk toegang hebben. Op een buurtplek is voor elke doelgroep iets te doen en deze is altijd toegankelijk. Er kan zowel gespeeld als gesport worden. Dit stimuleert actieve deelname, verhoogt de kans op sociale interacties en bevordert een gevoel van gemeenschap. Het creëert een veilige en uitnodigende omgeving waar mensen van alle leeftijden kunnen samenkomen.

B. In aanvulling op de centrale buurtplek zijn er in elke beleefbuurt kleinere steunplekken. De locaties en invulling hiervan worden in overleg met de buurt bepaald, maar de uiteindelijke beslissing ligt bij de gemeente.

Steunplekken zijn kleine sport, speel of ontmoetingsplekjes die verspreid door de wijk liggen. Waar een centrale buurtplek voor jongere kinderen soms te ver weg ligt om zelfstandig naar toe te gaan, voorzien steunplekken in een speelbehoefte dichterbij. Steunplekken kunnen ook de centrale buurtplek aanvullen door te voorzien in specifieke behoeften of trends binnen de beleefbuurt en ingericht zijn voor specifieke groepen of activiteiten. Steunplekken zijn flexibeler en bedoeld om mee te bewegen met de wensen en behoefte van inwoners in de wijk. Dit betekent dat een steunplek kan 'verschijnen en verdwijnen'.

¹ Aantrekkelijk is een subjectief begrip. Een aantrekkelijke omgeving is belangrijk om het gebruik ervan te stimuleren: een onaantrekkelijke plek zal gemedan worden. Met aantrekkelijk bedoelen we niet een fancy inrichting of een perfecte voorziening voor een activiteit, maar dat de omgeving een mate van aantrekkelijkheid uitstraalt door een functionele inrichting, zorgvuldige vormgeving en materiaalgebruik, een goede staat van onderhoud en veiligheid, en de aanwezigheid van groen.

² Beleefbuurten: In plaats van traditionele buurten definiëren we 'beleefbuurten', gebaseerd op fysieke barrières die de actieradius van kinderen en bewoners beïnvloeden. Binnen deze beleefbuurten zorgen we ervoor dat er toegankelijke en aantrekkelijke plekken zijn voor spelen, sporten en ontmoeten.

C. In aanvulling op traditionele speelplekken zetten we in op natuurspeelplaatsen om bij te dragen aan klimaatadaptatie en natuurlijk spelen te stimuleren.

Natuurspeelplaatsen bieden kinderen een unieke speelervaring door direct contact met de natuur. Door kinderen op jonge leeftijd bloot te stellen aan de natuur, stimuleren we ook hun creativiteit, probleemoplossend vermogen en respect voor het milieu. Natuurspeelplaatsen dragen daarnaast ook bij aan klimaatadaptatieve oplossingen zoals waterberging en hittestressreductie.

D. We zorgen voor voldoende zitgelegenheid op buurtplekken en steunplekken.

Sociale interactie is een kernaspect van gemeenschapsvorming. Door op centrale- en steunplekken voldoende zitgelegenheden te bieden, nodigen we inwoners uit om langer te blijven, wat de kans op spontane gesprekken en ontmoetingen vergroot. Bovendien bieden deze plekken een rustpunt voor ouderen, ouders die hun kinderen in de gaten houden, of iedereen die gewoon even wil genieten van de buitenlucht.

De koppeling met de 3-30-300 regel.

In het klimaatadaptatiebeleid/groenbeleidsplan is de 3-30-300 regel opgenomen. Deze regel houdt in dat elke woning uitzicht heeft op 3 bomen, 30% van het maaiveld bedekt is met groen en op 300 meter afstand van elke woning een groene verblijfsplek ligt. In ons beleidsplan hebben we afstanden van 200 en 400 opgenomen tot steun- en buurtplekken. Deze afstanden zijn gebaseerd op landelijke ervaring/cijfers van afstand waarop voorzieningen mogen liggen om door gebruikers als bruikbaar ervaren te worden. 200 meter voor een steunplek vanwege de jonge leeftijd van de doelgroep, 400 meter voor een buurtplek vanwege de afstand die ouderen kunnen lopen. We zetten ook in op vergroenen van speel, beweeg en ontmoetplekken. Het ligt dus voor de hand om de uitvoering van de 3-30-300 regel te combineren met de inrichting van de steun – en buurtplekken.

Ambitie 2: **De woonstraten³ nodigen uit tot spelen, bewegen en ontmoeten.**

Uitgangspunten:

A. Bij ontwerp en herinrichting van woonstraten aandacht voor voldoende ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten, met erkenning van de multifunctionaliteit van straten en meervoudig ruimtegebruik.

Onze woonstraten zijn meer dan enkel doorgangsroutes voor verkeer. Ze zijn de levensaders van onze buurten, waar bewoners hun dagelijks leven leiden. Spelen, bewegen en ontmoeten beperkt zich niet tot aangewezen plekken, maar begint bij de voordeur. Bij het ontwerpen en herinrichten van deze straten is het daarom belangrijk om de multifunctionele aard van deze ruimtes te erkennen. Dit betekent het creëren van ruimtes die niet alleen de dagelijkse verkeersbehoeften ondersteunen, maar ook letterlijk ruimte bieden voor spelen, bewegen en ontmoeten, bijvoorbeeld door toegankelijke en brede speelstoepen aan één kant van de weg, en ruimte voor bankjes en groen.

B. Bij ontwerp en herinrichting van woonstraten extra aandacht voor veilig spelen in relatie tot verkeer, in afstemming met het cluster Verkeer en inwoners.

Verkeersveiligheid en speelveiligheid gaan hand in hand. Het is essentieel dat, terwijl we ruimte creëren voor recreatie en ontmoeting in onze straten, we ook de nodige maatregelen nemen om bewoners veilig te houden. Dit vereist nauwe samenwerking met zowel verkeersdeskundigen als de inwoners zelf, die het beste begrijpen hoe hun straten worden gebruikt en waar de potentiële gevaren liggen. Dit betekent voldoende ruimte voor fietsen en lopen, veilige oversteken, en eventueel verkeersremmende maatregelen.

C. Voldoende sport- en speelaanleidingen, ook natuurlijke speelaanleidingen, in overleg met inwoners en met inachtneming van de keuringsplicht.

Een straat die uitnodigt tot spelen en bewegen is er een die elementen bevat die deze activiteiten stimuleren. Dit kan variëren van traditionele speelaanleidingen zoals een hinkelbaan tot natuurlijke speelaanleidingen zoals boomstammen of zwerfkeien. Bij binnenkomende wensen van inwoners voor dergelijke speelaanleidingen gaan we in gesprek om de haalbaarheid en veiligheid te beoordelen. Bij binnenkomende wensen van inwoners voor dergelijke speelaanleidingen beoordelen we de haalbaarheid en veiligheid. Als het mogelijk is, zetten we de stappen om deze initiatieven te honoreren.

D. We zorgen voor voldoende zitgelegenheid om ontmoetingen te faciliteren, rekening houdend met het budget en de mogelijkheid om zitplaatsen te integreren met bestaand straatmeubilair.

Een essentieel onderdeel van het creëren van uitnodigende openbare ruimtes is het bieden van plekken waar mensen kunnen zitten, ontspannen en elkaar ontmoeten.

³ Met woonstraat bedoelen we een straat in een woonwijk waar vooral bestemmingsverkeer komt van de inwoners en hun bezoekers.

Ambitie 3: **Er zijn aantrekkelijke routes en verbindingen tussen speel-, beweeg- en ontmoetplekken.**

Uitgangspunten:

A. Binnen een wijk/buurt zijn veilige routes naar speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken. Afstemming met relevante domeinen is essentieel.

Veilige en toegankelijke verbindingen naar speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken zorgen ervoor dat kinderen en volwassenen zich daar vrij en zelfstandig naartoe kunnen bewegen. In gebieden waar veel ouderen wonen kijken we ook naar wat zij daarvoor nodig hebben, zoals een route zonder obstakels en juist met duidelijke signalering. Hierbij is afstemming met diverse gemeentelijke afdelingen cruciaal. Ook zetten we in op communicatie om zowel de centrale buurplekken als de steunplekken kenbaar te maken.

B. Er zijn nabije, toegankelijke, en veilige verbindingen voor fietsers en wandelaars, zowel binnen de kernen (voor fietsers en wandelaars) als tussen de kernen (voor fietsers).

Met veilige en aantrekkelijke verbindingen tussen kernen en binnen de kernen zelf, stimuleren we actieve vormen van vervoer zoals wandelen en fietsen. Dit draagt niet alleen bij aan de fysieke gezondheid van de inwoners, maar versterkt ook de cohesie binnen en tussen gemeenschappen. Het is in lijn met lokale initiatieven zoals de “dorpsommetjes” en de aangenomen motie over een fietssnelweg, die beweging op lokaal niveau willen bevorderen. We maken bij deze routes gebruik van de SBO plekken, door deze met elkaar te verbinden. Ook zetten we in op communicatie om deze routes kenbaar te maken.

C. Het verzachten van fysieke en sociale barrières waar mogelijk, met erkenning van de beperkingen en de eigen verantwoordelijkheid van individuen.

Fysieke en sociale barrières zoals drukke wegen, watergangen of sociaal onveilige plekken kunnen de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van routes belemmeren. Door deze zoveel mogelijk te verminderen of alternatieve oplossingen te bieden, creëren we aantrekkelijke en veilige routes. Echter, terwijl de gemeente streeft naar het optimaliseren van deze routes, is het ook essentieel dat individuen hun eigen verantwoordelijkheid nemen, vooral op plekken waar barrières moeilijk volledig te elimineren zijn.

D. We zorgen voor voldoende zitgelegenheid om ontmoetingen te faciliteren, rekening houdend met het budget en de mogelijkheid om zitplaatsen te integreren met bestaand straatmeubilair.

Zitgelegenheden langs routes bieden niet alleen een plek om uit te rusten, maar bevorderen ook spontane ontmoetingen tussen inwoners. Door zitplekken strategisch te plaatsen en slim te integreren met bestaande infrastructuur, zoals het onderzoeken van het combineren van zitplaatsen met elektrokasten, kunnen we optimaal gebruik maken van de beschikbare ruimte, terwijl we binnen het budget blijven.

Deel 2: kaders, maatregelen en financiën

4. Kaders bij uitgangspunten

Zoals aangegeven in de afbakening geven we niet aan alle ambities in dit plan uitvoering. Alleen voor die uitgangspunten die binnen dit plan vallen zijn kaders voor uitvoering opgesteld. De overige uitgangspunten zijn te vertalen als de belangen/argumenten die bij herinrichting vanuit SBO meegenomen moeten worden. We bewegen binnen de volgende kaders:

Ambitie 1: **Er zijn voldoende aantrekkelijke, en nabije ingerichte speel, sport- en ontmoetingsplekken voor iedereen.**

A. Iedere kern is opgedeeld in beleefbuurten. Elke beleefbuurt heeft (minimaal) een grote, centraal liggende buurtplek met voorzieningen voor sporten, spelen en ontmoeten voor iedereen.

Een centrale buurtplek wordt ingericht volgens de volgende kaders:

- Een centrale buurtplek heeft zowel diverse speelvoorzieningen als minimaal één sportvoorziening.
- Het streven is een maximale loopafstand van 400 meter vanaf elke woning binnen de kernen. Dit is gemiddeld 6-7 min. lopen. Ook voor ouderen met een rollator is deze afstand over het algemeen haalbaar.
- Wanneer niet alle woningen binnen een beleefbuurt binnen 400 meter loopafstand van de centrale buurtplek liggen breiden we een steunplek uit of richten een tweede centrale buurtplek in. We kijken hierbij ook naar de bevolkingsdichtheid en de gebruiksdruk.
- Op de centrale buurtplekken zorgen we zoveel mogelijk voor diversiteit in aanbod (groen, sport, water) en spelvormen (hutten bouwen, voetballen, rollenspel etc.). Zowel binnen de plekken als tussen plekken. We gebruiken, waar mogelijk, daarbij de categorieën zoals aangegeven in inspiratiedocument *de Spikkel* van OBB ⁴ (zie bijlage 1).
- We zorgen ervoor dat er op elke centrale buurtplek iets leuks is voor iedereen. Maar bepaalde grotere/uitgebreidere voorzieningen zoals skateparken en jeu de boules-banen kunnen we niet op elke centrale buurtplek neerzetten. Daarvoor kiezen we voor specifieke locaties die voor iedereen uit elke kern goed bereikbaar zijn.
- In elke kern is in ieder geval 1 buurtplek waar een speelvoorziening is voor kinderen met een beperking.
- Buurtplekken en voorzieningen stralen ook uit dat zij openbaar toegankelijk zijn.
- Centrale buurtplekken hebben voldoende fietsparkeerplekken.
- Spelen, bewegen en ontmoeten gaat niet altijd vanzelf. In beweegtuinten zorgen we voor ondersteunende middelen zoals informatieve borden met speluitleg. Ook onderhouden we actieve contacten met beweegconsulenten om te zorgen dat deze voorzieningen optimaal benut worden.
- Ook zetten we in op communicatie om zowel de centrale buurtplekken als de steunplekken kenbaar te maken.

⁴ De Spikkel is een tool van OBB spelmakers + ruimtedenkers (<https://www.obb-ingenieurs.nl/spikkel/>). Bij toepassing is het raadzaam contact met hen op te nemen.

- In buitengebieden voorzien we als gemeente niet in speeltuinen. Wel zorgen we voor ontmoetingsplekken waar bankjes staan. Zie voor de kaders *uitgangspunt 3D*.
- In aanvulling op de buurt- en steunplekken benutten we parken ook als speel, beweeg- en ontmoetingsplek. We zorgen voor toegankelijke, bereikbare en bruikbare parken, dit wil niet zeggen dat er ook voorzieningen als toestellen komen.
- Bij renovatie van steun- of buurtplekken kijken we altijd naar kansen voor natuurlijk spelen en vergroening.
- Waar mogelijk sluiten we aan bij bestaande initiatieven.

– In het kort –

Centrale buurtplekken

Minimaal één grote centraal gelegen buurtplek per beleefbuurt met voorzieningen voor sporten, spelen en ontmoeten voor iedereen.

- Loopafstand maximaal 400 meter, anders meerdere centrale buurtplekken
- Diversiteit in aanbod en spelvormen, ook sportvoorziening
- Specifieke grotere voorzieningen kern overstijgend
- Voldoende fietsparkeerplekken
- Bij beweegtoestellen informatieve borden en onderhouden contacten beweegconsulenten
- Communicatie over de speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken
- Kansen voor natuurlijk spelen en vergroening bij herinrichting

B. In aanvulling op de centrale buurtplek zijn er in elke beleefbuurt kleinere steunplekken. De locaties en invulling hiervan worden in overleg met de buurt bepaald, maar de uiteindelijke beslissing ligt bij de gemeente.

Een steunplek wordt ingericht volgens de volgende kaders:

- Het streven is een maximale loopafstand van 200 meter vanaf elke woning. Dit is 3-4 min. lopen.
- We zorgen voor diversiteit in aanbod (groen, sport, water) en spelvormen (hutten bouwen, voetballen, rollenspel etc.) tussen plekken.
- Een steunplek kan wel, maar hoeft niet ingericht te zijn met een inrichtingselement. Een trapveldje kan ook een steunplek zijn. Gezien deze niet allemaal in het beheersysteem zijn opgenomen, worden deze niet in de analyse meegenomen. Deze vallen buiten dit beheerplan maar vormen in de praktijk voor inwoners wel een aanvulling op de voorzieningen. Ditzelfde geldt voor opengestelde (groene) schoolpleinen, sportparken en dorpspleinen. Deze vormen in de praktijk een aanvulling op ontmoet- en beweegplekken, maar worden in dit beheerplan buiten beschouwing gelaten.
- Bij de inrichting van de plekken kijken we ook naar de eventuele toekomstige wijzigingen in de demografische verdeling van de buurt. Als speelplekken weinig door kinderen gebruikt worden

⁵ Gebaseerd op de Primos-prognose 2022. Primos is een prognosemodel op gemeente- en buurniveau voor bevolking, huishoudens en woningvoorraad naar diverse kenmerken.

ondernemen we actie. Volgens de Primos-gegevens⁵ zal de demografische verdeling in leeftijd voor kinderen de komende 50 jaar nauwelijks wijzigen. De leeftijdsgroep die wel een aanzienlijk verschil doormaakt zijn de ouderen, dat aandeel neemt toe, de landelijke trend volgend. De absolute toename van inwoners is beperkt. Dat betekent dat bij de invulling van steun- en buurtplekken voor voorzieningen voor kinderen uitgegaan kan worden van de huidige demografische verdeling en dat voorzieningen voor ouderen in de toekomst zullen/moeten toenemen.

- Bij renovatie van steun- of buurtplekken kijken we altijd naar kansen voor natuurlijk spelen en vergroening.

– In het kort –

Steunplekken

In aanvulling op de centrale buurtplek zijn er in elke leefbuurt kleinere steunplekken. Steunplekken zijn kleine sport, speel of ontmoetingsplekjes die verspreid door de wijk liggen.

- Loopafstand maximaal 200 meter
- Diversiteit in aanbod en spelvormen
- Rekening houden met demografische veranderingen
- Natuurlijk spelen en vergroening bij herinrichting

C. In aanvulling op traditionele speelplekken zetten we in op natuurspeelplaatsen om bij te dragen aan klimaatadaptatie en natuurlijk spelen te stimuleren.

We stimuleren natuurlijk spelen volgens de volgende kaders:

- Bij een natuurspeelplaats vormt het groen zoals klimbomen, bosjes en losliggende takken en natuurlijke elementen zoals water, zand en stenen het spelelement. Hoewel het om een formele, voor spelen ingerichte plek gaat, staan er geen traditionele toestellen. Wel kunnen natuurlijke speelelementen zoals een waterpomp of houten boomstammen met touwen ertussen toegepast worden.
- Bij renovatie van steun- of buurtplekken kijken we altijd naar kansen voor natuurlijk spelen.
- We liggen mooi aan de Vecht en we hebben mooie wateraangelegenheden. We zien behoefte van inwoners om daar te recreëren en zwemmen. Dit brengt een verantwoordelijkheid rond zwemwaterkwaliteit voor de gemeente met zich mee. We gaan uitzoeken wat dit voor ons betekent en of en hoe we deze wens kunnen faciliteren.

– In het kort –

Natuurspeelplaatsen

In aanvulling op traditionele speelplekken zetten we in op natuurspeelplaatsen om bij te dragen aan klimaatadaptatie en natuurlijk spelen te stimuleren.

- Groen en natuurlijke elementen als speelonderdelen
- Kansen voor natuurlijk spelen bij herinrichting
- Verantwoordelijkheid zwemwaterkwaliteit natuurlijke wateraangelegenheden

D. We zorgen voor voldoende zitgelegenheid op buurtplekken en steunplekken.

We stimuleren ontmoeten volgens de volgende kaders:

- Op buurtplekken en steunplekken zorgen we altijd voor een zitgelegenheid. Een zitgelegenheid kan zowel formeel (een (picknick)bankje), als informeel (een randje, trappetje, zwerfsteen) zijn.

– In het kort –

Zitgelegenheid

We zorgen voor voldoende zitgelegenheid op buurtplekken en steunplekken.

- Op buurtplekken en steunplekken zorgen we altijd voor een zitgelegenheid.

Ambitie 2: **De woonstraten nodigen uit tot spelen, bewegen en ontmoeten.**

Uitgangspunt D. We zorgen voor voldoende zitgelegenheid om ontmoetingen te faciliteren, rekening houdend met het budget en de mogelijkheid om zitplaatsen te integreren met bestaand straatmeubilair.

Een woonstraat wordt ingericht volgens de volgende kaders:

- Door zitgelegenheden slim te integreren met bestaande infrastructuur (zoals omheiningen of fietsparkeerplaatsen) kunnen we efficiënt gebruik maken van de beschikbare ruimte en budget.

Ambitie 3: **Er zijn aantrekkelijke routes en verbindingen tussen speel-, beweeg- en ontmoetplekken.**

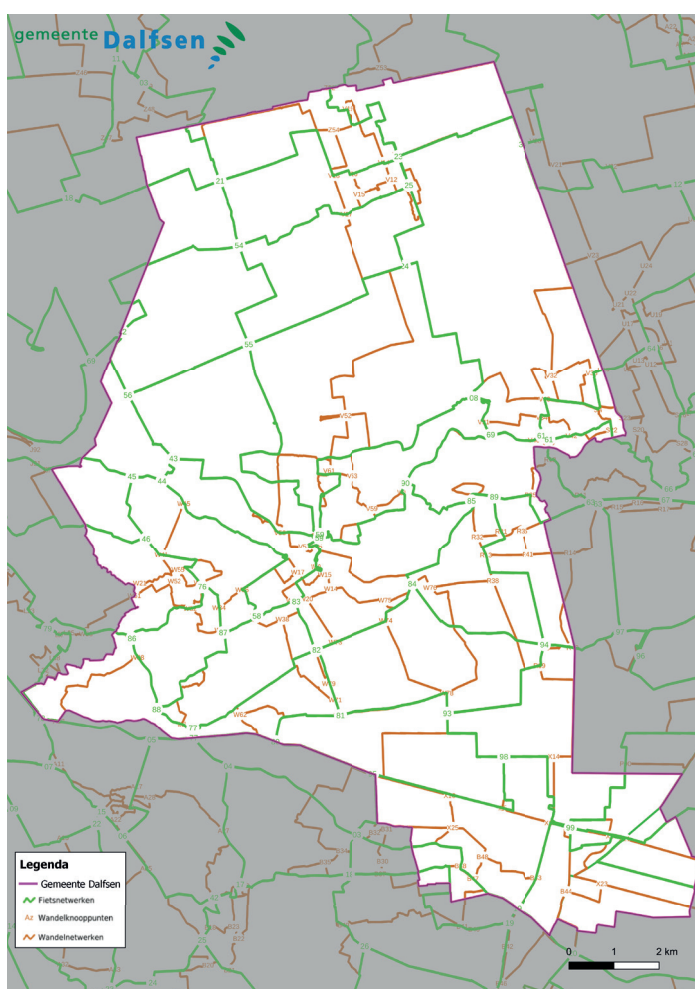
Uitgangspunt D. We zorgen voor voldoende zitgelegenheid om ontmoetingen te faciliteren, rekening houdend met het budget en de mogelijkheid om zitplaatsen te integreren met bestaand straatmeubilair.

Langs routes houden we rekening met de volgende kaders:

- De locaties en hoeveelheid zitplaatsen stemmen we af met inwoners en instellingen. In de buurt van woonzorglocaties zorgen we bijvoorbeeld voor meer bankjes, op kortere afstand van elkaar.
- Wanneer nodig plaatsen we bankjes met leuning zodat mensen op een veilige manier op kunnen staan, en evt. rolstoel/rollatorbankjes.
- Voor het plaatsen van een bankje in het buitengebied wordt een aanvraag goedgekeurd indien aan de volgende voorwaarden is voldaan: er moet voldoende ruimte beschikbaar zijn, de locatie moet veilig zijn, de plek dient enige belevingswaarde te bieden en het bankje mag niet direct voor een woning of binnen direct zicht- of blikveld geplaatst worden.

5. Dalfsen en Spelen, bewegen en ontmoeten nu en straks

Voor inwoners van de gemeente Dalfsen bestaat de speel, beweeg en ontmoetomgeving uit formele sport- en speelplekken (speeltuinen, skatebanen), informele beweeg- en speelruimte (stoepen, pleintjes en plekken in de wijk zonder formele bestemming), bankjes en picknicktafels langs routes, bij speelplaatsen en in sommige buurten, sport- en speelplekken die niet op gemeentegrond staan (bv. schoolpleinen) en wandel- en fietspaden die door de gemeente en de omliggende natuurlijke omgeving lopen.

Figuur 5.1: Wandel- en fietsnetwerken in en rondom de gemeente Dalfsen

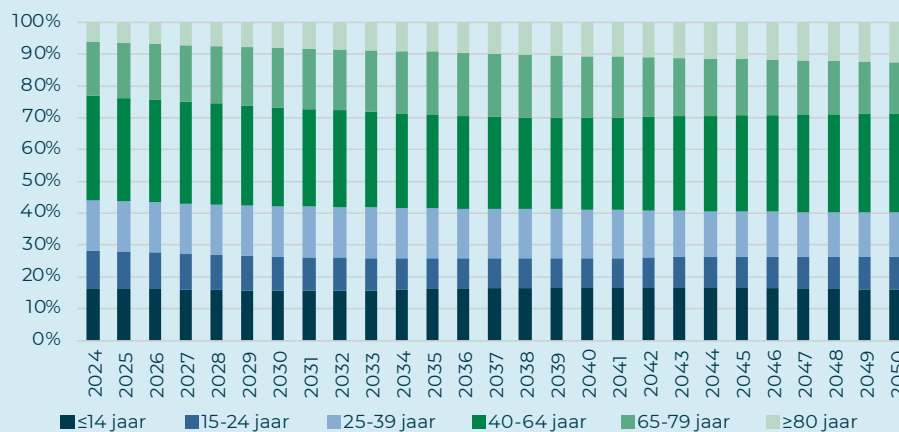
5.1 Dalfsen

Bevolkingsprognose

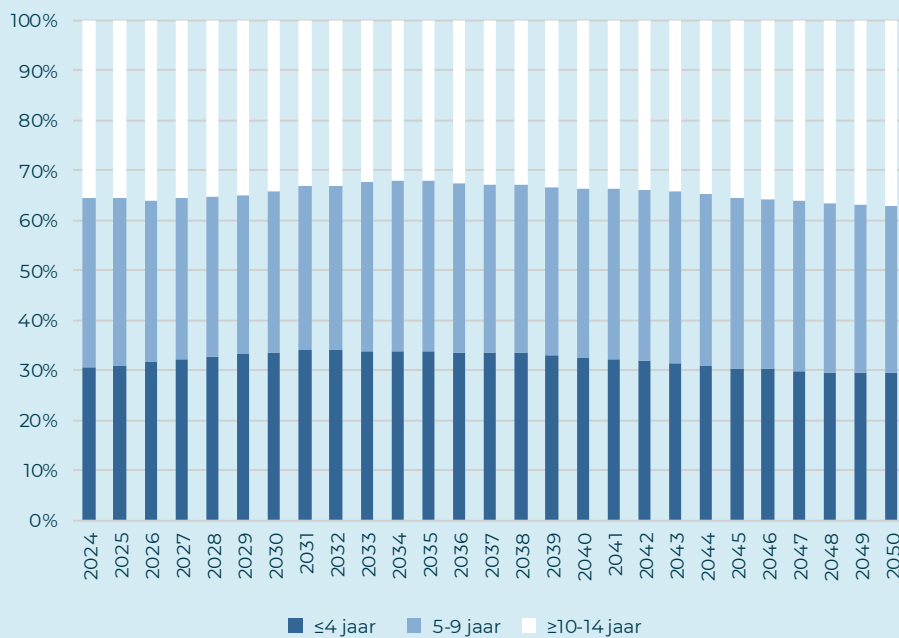
Op dit moment kent de gemeente Dalfsen ca. 30.000 inwoners. De prognose op basis van Primos-gegevens is dat deze de komende jaren iets toeneemt tot iets boven de 30.000 inwoners. Enkele leeftijdsgroepen zullen kleiner worden en andere zullen juist groeien, voornamelijk als gevolg van de vergrijzing. De schommelingen in aantallen zijn over het algemeen beperkt.

- *Jonge kinderen (≤ 4 jaar)*: De bevolking van jonge kinderen zal over het algemeen relatief stabiel blijven in de komende jaren, met een lichte stijging tot 2030, gevolgd door een geleidelijke daling tot 2050.
- *Kinderen (5-9 jaar) en tieners (10-14 jaar)*: Deze groepen zullen samen een redelijk constante omvang behouden, met kleine schommelingen in aantallen, maar over het algemeen vergelijkbaar met de situatie in 2024.
- *Jongvolwassenen (15-29 jaar)*: Deze bevolkingsgroep zal enkele schommelingen kennen, maar zal over het algemeen licht afnemen tot 2030. Dit weerspiegelt een vergrijzingspatroon.
- *Volwassenen (30-59 jaar)*: De volwassen bevolking in de leeftijd van 30-59 jaar zal relatief stabiel blijven, met kleine variaties in omvang. De beroepsbevolking zal naar verwachting stabiel blijven.
- *Oudere volwassenen (60+ jaar)*: De groep ouderen van 60 jaar en ouder zal aanzienlijk groeien als gevolg van de vergrijzingstrend. In 2030 zal deze groep relatief groter zijn dan in 2024, en in 2050 zal deze groep nog aanzienlijk groter zijn, met een groter aantal mensen van 80 jaar en ouder.

In onderstaande figuren is de bevolkingsprognose per leeftijdsgroep tot 2050 in beeld gebracht. In figuur 5.2 zijn alle leeftijdsgroepen te zien. Daarna wordt in figuur 5.3 ingezoomd op de groep tot 14 jaar.

Figuur 5.2: Bevolkingsprognose per leeftijdsgroep

Figuur 5.3: Bevolkingsprognose van de kinderen tot 14 jaar

5.2 Formele speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken

Speel en beweegplekken

Aan de hand van de maatregelenlijst gaan we aan de slag met de formele buurt- en steunplekken en het oplossen van kleine knelpunten op routes in relatie tot zitgelegenheid. Knelpunten op routes moeten nog in kaart gebracht worden. Hieronder volgt een analyse van de huidige speelplekken: Wat ligt er nu en wat is er nodig om ze om te vormen naar de nieuwe ambities en uitgangspunten?

In totaal zijn er 119 speelplaatsen en 798 speeltoestellen te vinden in de gemeente Dalfsen, verdeeld over Dalfsen, Hoonhorst, Lemelerveld, Nieuwleusen, Oudleusen en het buitengebied. Deze speelvoorzieningen zijn grotendeels eigendom van de gemeente Dalfsen, maar hier zitten ook speelvoorzieningen tussen die eigendom zijn van de speeltuinverenigingen, scholen, sportverenigingen en derden.

Beleefbuurten

In dit beleidsplan hanteren we een andere benadering voor buurten dan gebruikelijk. Zoals benoemd in uitgangspunt 1A, kijken we naar 'beleefbuurten', waarbij per kern grenzen van verschillende beleefbuurten zijn bepaald op basis van fysieke barrières zoals watergangen en drukke wegen. Deze barrières vormen natuurlijke scheidslijnen. De barrières die de grenzen van deze beleefbuurten vormen zijn opgesteld tijdens ambtelijke werksessies, en vervolgens zijn deze tijdens de straatgesprekken getoetst. De barrières werden door buurtbewoners erkend en herkend. De omvang van een beleefbuurt

kan sterk variëren, afhankelijk van het aantal watergangen en drukke wegen in elke kern. Hierdoor kan een relatief kleine kern een groot aantal beleefbuurten hebben in vergelijking met een grotere kern. In totaal zijn de vijf kernen van de gemeente Dalfsen opgedeeld in totaal 24 beleefbuurten. Zie *bijlage 2* voor kaarten van de kernen en de bijbehorende beleefbuurten.

Alleen kernen zijn opgedeeld in beleefbuurten. Het gebied daarbuiten, het buitengebied, biedt uitgebreide mogelijkheden voor wandelen, fietsen, mountainbiken en hardlopen, die een belangrijk onderdeel vormen van het lokale aanbod voor recreatie en fysieke activiteit. Maar als het aankomt op het inrichten van speciale speel- en beweegplekken, kiezen we ervoor dit alleen binnen de bebouwde kernen te doen zodat ze door zoveel mogelijk mensen gebruikt kunnen worden. In het buitengebied wonen minder mensen en zijn deze voorzieningen bovendien moeilijker te bereiken.

Centrale buurtplekken en steunplekken

De centrale buurtplekken vormen het hart van de beleefbuurten. Deze plekken dienen als kerngebieden waar inwoners van alle leeftijden kunnen spelen, sporten en elkaar ontmoeten. We willen dat deze plekken makkelijk bereikbaar zijn en dat er voor alle leeftijden wat te doen is. Binnen de 24 beleefbuurten worden 28 tot 30 centrale buurtplekken gerealiseerd.

Naast de centrale buurtplekken hebben we ook steunplekken. De invulling van deze plekken staat niet vast en geven we samen met de inwoners vorm. Hier is ruimte voor burgerinitiatieven, in lijn met het inwonerbetrokkenheidsbeleid.

Hoe zijn deze tot stand gekomen?

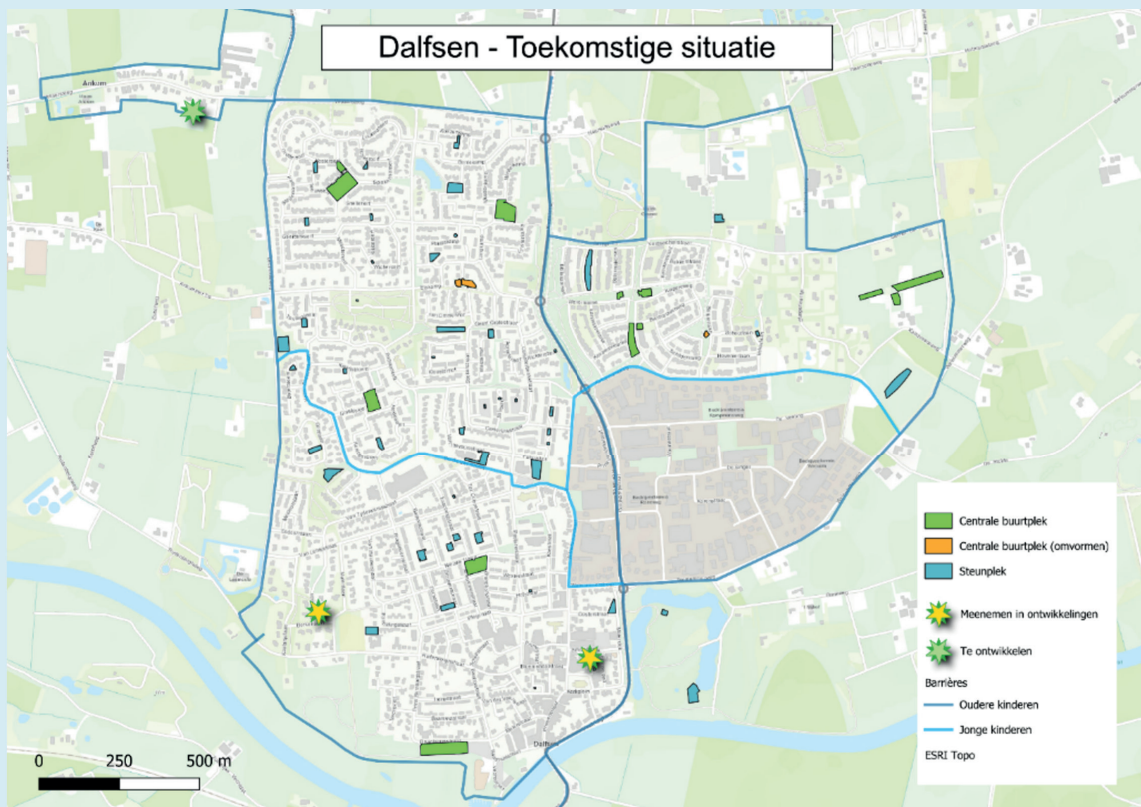
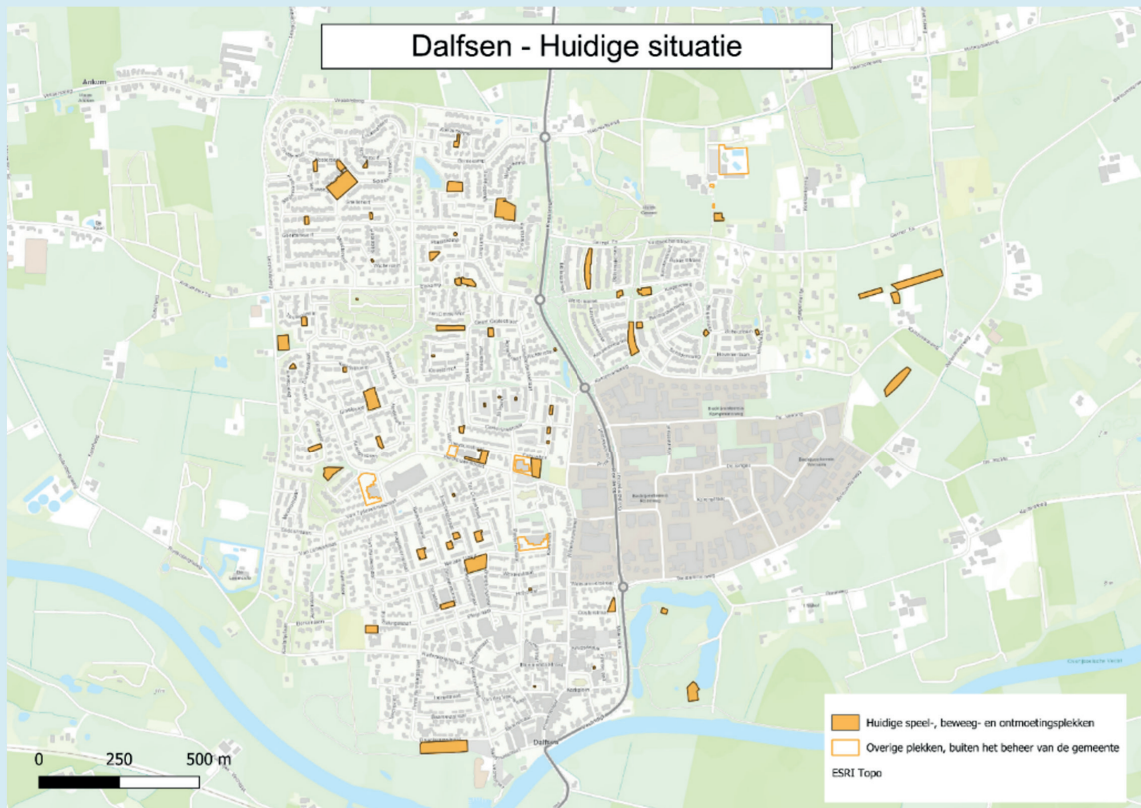
Om uit te zoeken welke locaties als centrale buurtplekken kunnen dienen, hebben we eerst gekeken naar plekken die al (bijna) voldeden aan de benodigde eisen voor zo'n centrale plek. Sommige van deze locaties hadden slechts kleine aanpassingen nodig. Daarna, rekening houdend met de regel dat elke beleefbuurt minstens één centrale buurtplek moet hebben en dat niemand meer dan 400 meter zou moeten lopen om deze te bereiken, hebben we bepaald waar er nog ontmoetingsplekken ontbreken. We hebben hierbij een speciale techniek gebruikt, bekend als bufferanalyse, met behulp van GIS-software. We plaatsten virtuele cirkels (buffers) van 200 meter rond speelplaatsen en 400 meter rond potentiële centrale buurtplekken. Dit hielp ons te bepalen waar nieuwe centrale buurtplekken en steunplekken nodig waren of waar bestaande locaties konden worden aangepast. Hierna kozen we uit de locaties die al aan veel voorwaarden voldeden, welke de centrale buurtplekken zouden worden. We hebben ook nieuwe plekken of vraagstukken aangewezen.

Bij bovenstaande analyse en de bepaling van de buurtplekken zijn de speelplaatsen, welke niet in beheer van de gemeente zijn, buiten beschouwing gelaten. Deze plekken zijn niet altijd openbaar toegankelijk en voldoen daardoor niet aan de eisen van een buurtplek. Op de kaarten per kern zijn deze 'overige speelplekken' voor de toekomstige situatie derhalve niet opgenomen.

Dalfsen

De kern Dalfsen is opgedeeld in vier beleefbuurten: Ankummer Es – Polhaar, Gernermarke – Oosterdalfsen, Dalfsen zuid en Ankum. Daarnaast is er ook een industriegebied. In de kern Dalfsen worden 10 centrale buurtplekken gerealiseerd. Een deel hiervan voldoet al aan de kenmerken van een centrale buurtplek, bij anderen zijn lichte aanpassingen nodig.

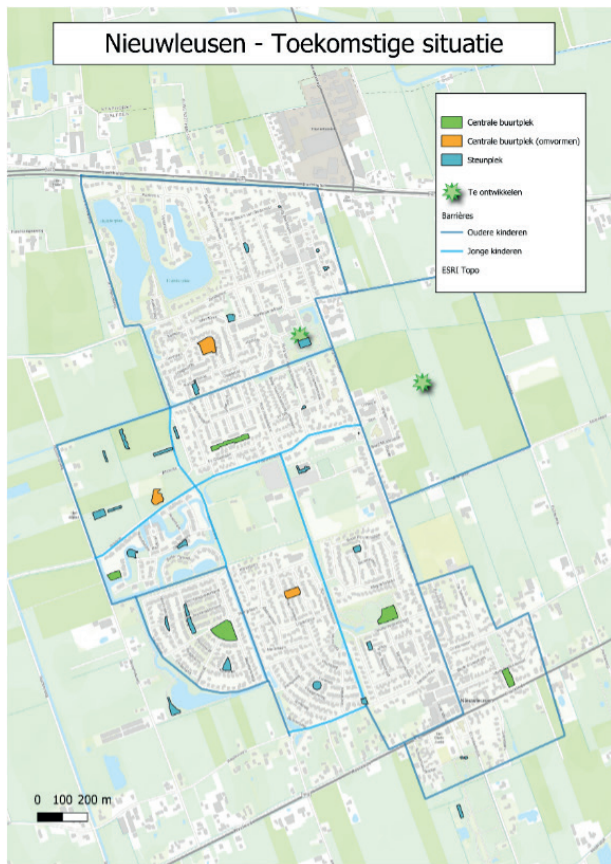
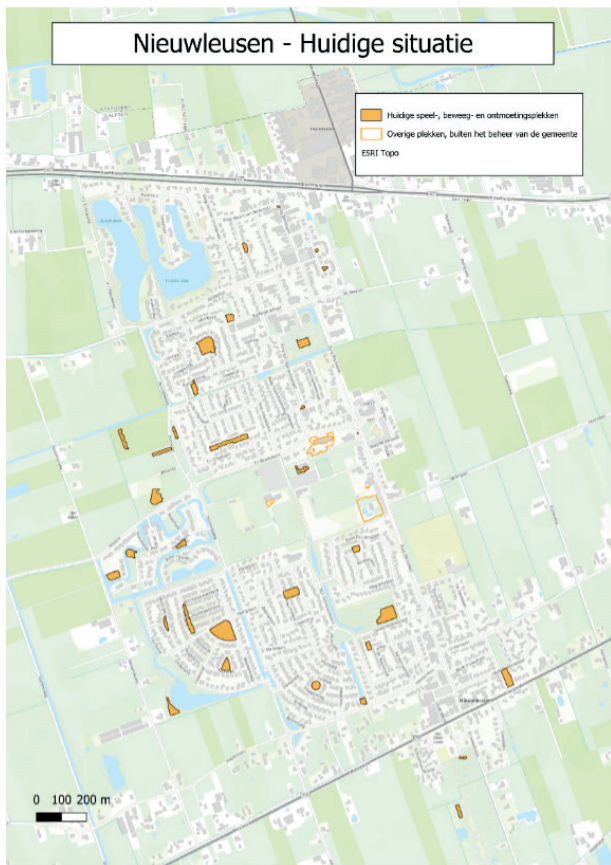
Beleefbuurt		SBO plekken	Centrale buurtplekken
D1	Ankummer Es - Polhaar	33	4 centrale buurtplekken - 0333-001/2 Engberserf en Snellenerf - 0960-001 Mussenkamp - 0323-001/2 Elskamp en Van Kempenhof - 0415-001 Heideanjer
D2	Gernermarke - Oosterdalfsen	12	3 centrale buurtplekken - 1582-001 Wevermarke, 0772-001 Kuipersweg, 0772-002 Kuipersweg en 0217-001 Bierbrouwerweg - 1820-001 Barnsteen, 1814-001 Trechterbeker en 1818-001 Langzwaard - 0216-001 Barbierlaan
D3	Dalfsen zuid	18	2 centrale buurtplekken (minimaal) - 0220-001 Bruinleeuwstraat - 0970-001 Nieuwe Uitleg • <i>Vraagstuk Acacialaan: deze omgeving voldoet niet aan de norm dat een centrale buurtplek in de buurt op hoogstens 400 meter loopafstand beschikbaar moet zijn. Echter zien we momenteel qua ruimte geen mogelijkheid om in deze omgeving een centrale buurtplek te creëren. Daarom wordt voorgesteld om deze behoefte in gedachten te houden bij toekomstige ontwikkelingen.</i> • <i>Vraagstuk omgeving Molendijk: deze omgeving voldoet niet aan de norm dat een centrale buurtplek in de buurt op hoogstens 400 meter loopafstand beschikbaar moet zijn. Echter zien we momenteel qua ruimte geen mogelijkheid om in deze omgeving een centrale buurtplek te creëren. Daarom wordt voorgesteld om deze behoefte in gedachten te houden bij toekomstige ontwikkelingen.</i>
D4	Ankum kern	1	1 centrale buurtplek - Er wordt een centrale buurtplek gerealiseerd op gemeentegrond waar Basisschool De Spiegel speeltoestellen heeft geplaatst. De gemeente neemt het beheer en de kosten van deze speeltoestellen over en onderzoekt of daarmee de buurtplek voltooid is.

Nieuwleusen

De kern Nieuwleusen is opgedeeld in negen beleefbuurten: Nieuwleusen noord; Nieuwleusen centrum-noord; Nieuwleusen centrum-oost; Nieuwleusen centrum-west; Westerbouwlanden zuid; Westerbouwlanden midden; Westerbouwlanden noord; Oosterbouwlanden en Nieuwleusen zuidoost. In de kern Nieuwleusen worden 10 centrale buurtplekken gerealiseerd. Een deel hiervan voldoet al aan de kenmerken van een centrale buurtplek, bij anderen zijn lichte aanpassingen nodig en twee plekken worden nieuw ontwikkeld.

Beleefbuurt		SBO plekken	Centrale buurtplekken
N1	Nieuwleusen noord	8	2 centrale buurtplekken - 0089-001 Hoefblad - <i>Nieuw te ontwikkelen: centrale buurtplek in Noorderpark/Van Ankumhof</i>
N2	Nieuwleusen centrum-noord	3	1 centrale buurtplek - 0154-001 Margrietplein
N3	Nieuwleusen centrum-oost	4	1 centrale buurtplek - 0082-001 Goudenregenstraat
N4	Nieuwleusen centrum-west	3	1 centrale buurtplek - 0131-001 Plevierplein
N5	Westerbouwlanden zuid	6	1 centrale buurtplek - 1418-001 Vechtland
N6	Westerbouwlanden midden	3	1 centrale buurtplek - 1787-001 Brasem
N7	Westerbouwlanden noord	6 (Hierbij zijn ook nieuw te ontwikkelen steunplekken meegenomen, aantal kan nog wijzigen)	1 centrale buurtplek - 0151-001 Westerbouwlanden
N8	Oosterbouwlanden	-	1 centrale buurtplek: <i>Nieuw te ontwikkelen</i>
N9	Nieuwleusen zuidoost	3	1 centrale buurtplek - 0186-001 Weth. van den Berglaan

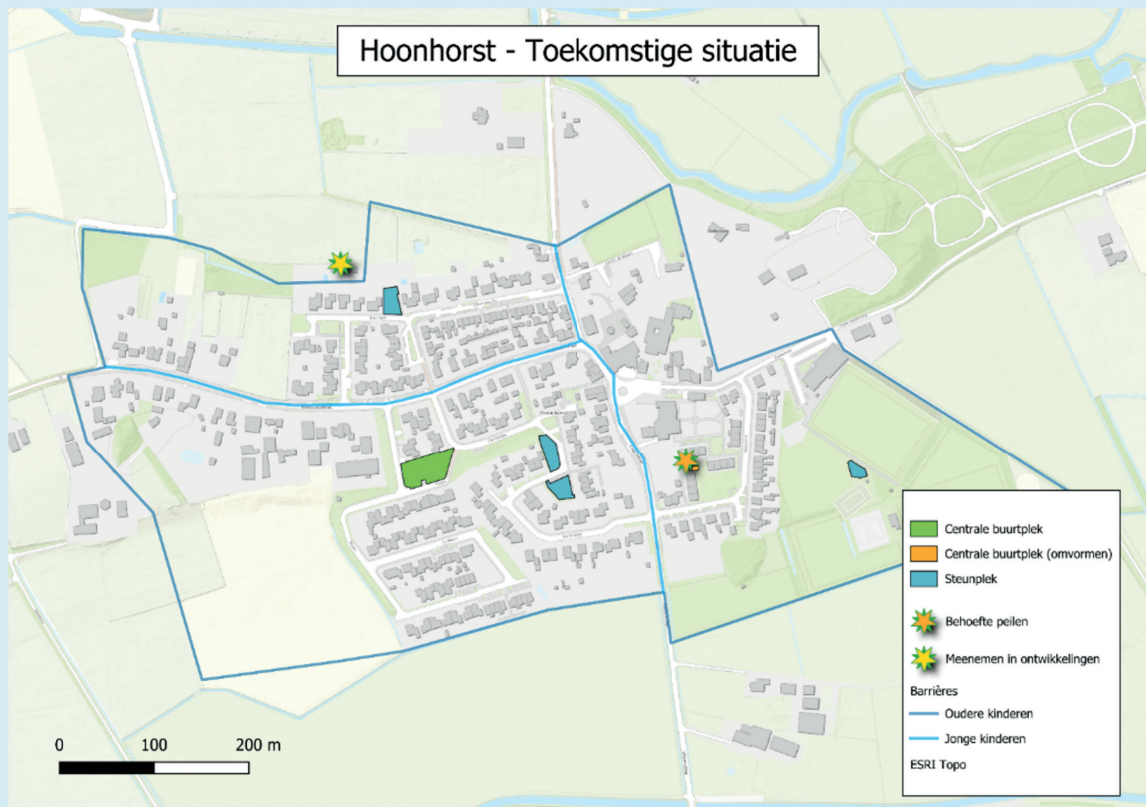
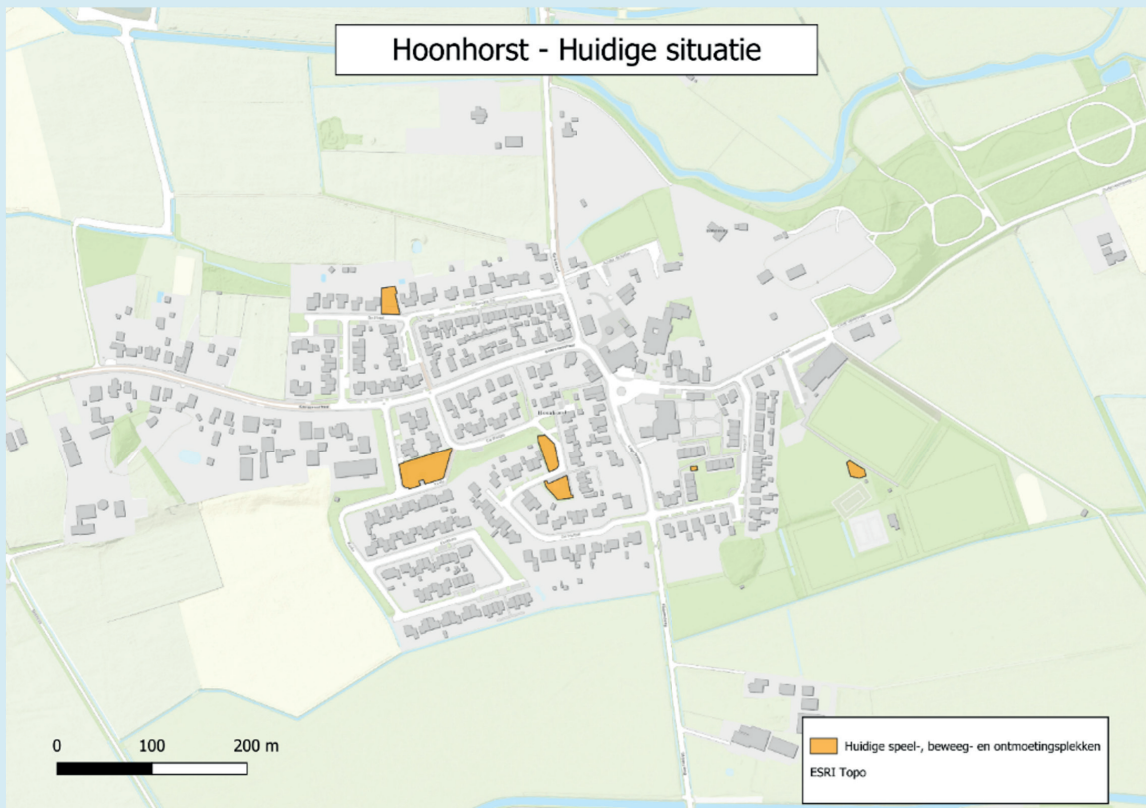

Hoonhorst

De kern Hoonhorst is opgedeeld in drie beleefbuurten: Hoonhorst kern noord; Hoonhorst kern west en Hoonhorst kern oost. In de kern Hoonhorst wordt in ieder geval één centrale buurtplek gerealiseerd. Mogelijk kunnen er nog twee plekken gerealiseerd worden. In samenspraak met de bewoners moeten eerst de behoefte en de mogelijkheden vastgesteld worden.

Beleefbuurt		SBO plekken	Centrale buurtplekken
H1	Hoonhorst kern noord	1	<i>Omgeving voldoet niet aan de richtlijn dat iedere beleefbuurt een centrale buurtplek moet hebben. Er is wel een andere centrale buurtplek binnen de gestelde norm van 400 meter in een aangrenzende beleefbuurt. Voordat we overgaan tot handelen, willen we eerst de behoefte peilen voor een nieuwe plek en de wens meenemen bij nieuwe ontwikkelingen.</i>
H2	Hoonhorst kern west	3*	1 centrale buurtplek - 0708-001 Koele
H3	Hoonhorst kern oost	2	Mogelijk 1 centrale buurtplek - 1365-001 Tempelhof (omvormen) <i>Ook hier geldt dat we eerst de behoefte willen peilen voor deze omvorming. Er is een andere centrale buurtplek binnen de gestelde norm van 400 meter in een aangrenzende beleefbuurt.</i>

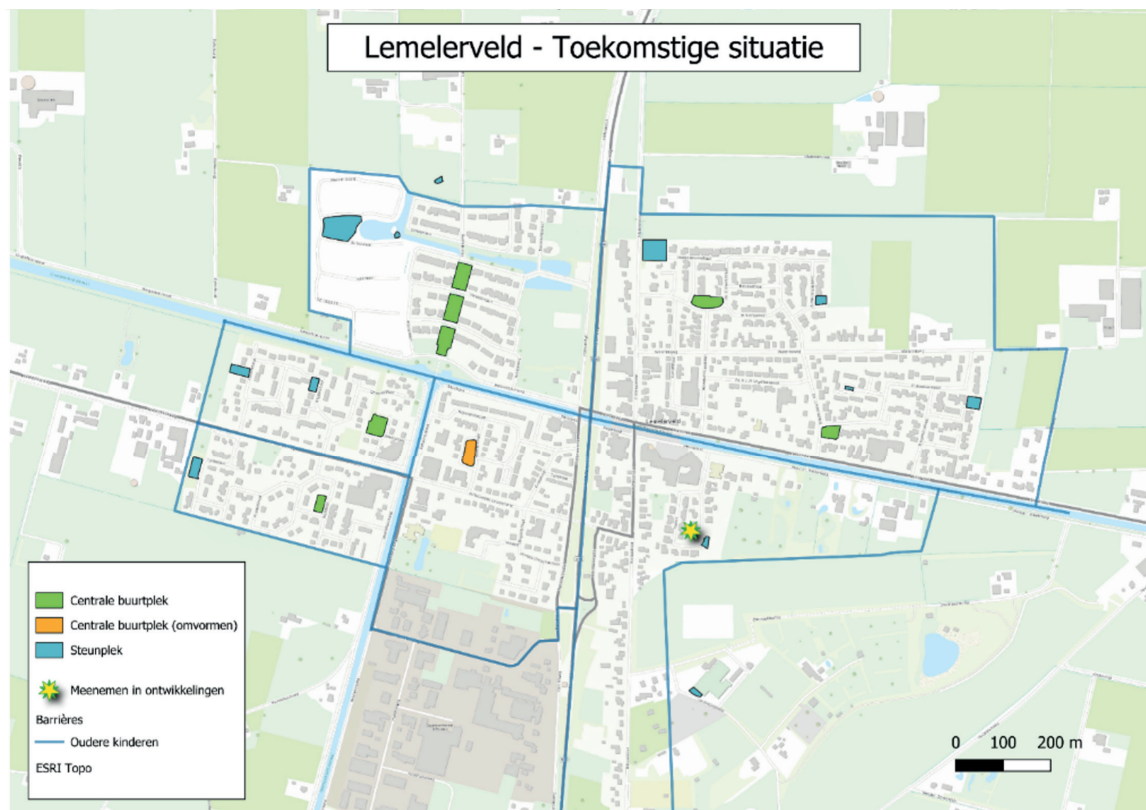
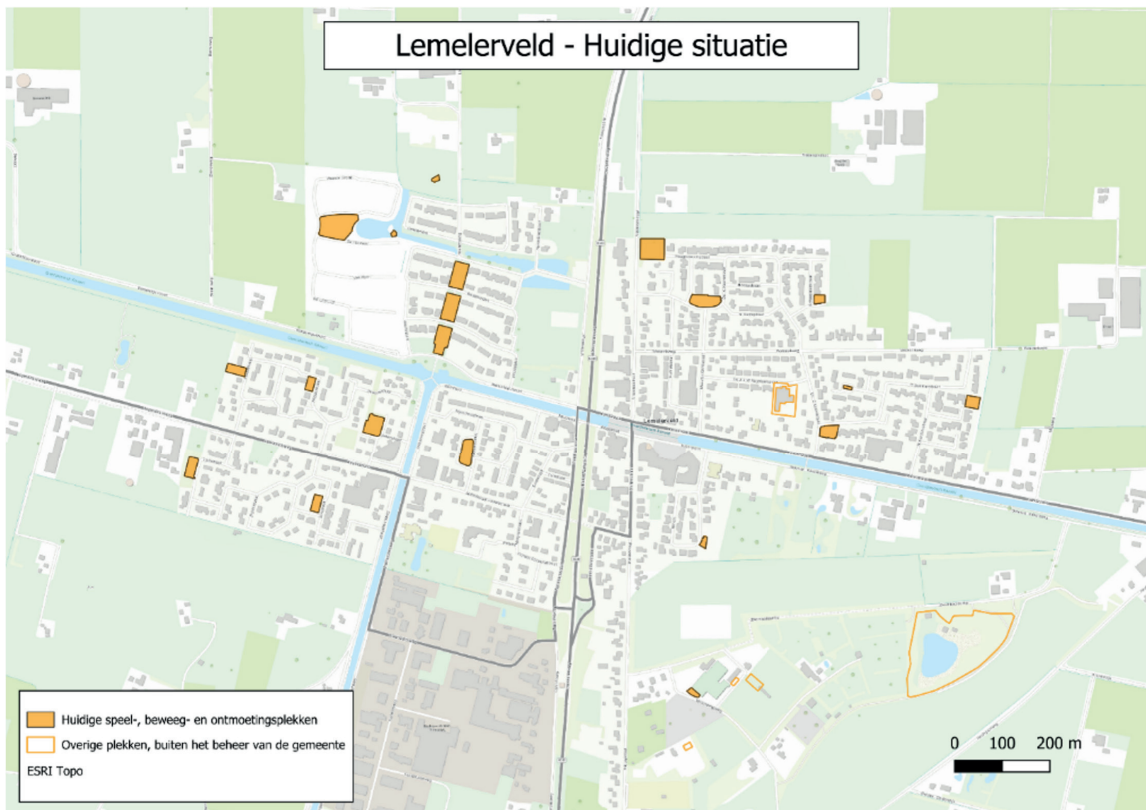
**er vinden nieuwbouwontwikkelingen plaats*

Lemelerveld

De kern Lemelerveld is opgedeeld in zes beleefbuurten: Nieuwe landen; Lemelerveld kern noordoost; Lemelerveld kern zuidoost; Lemelerveld kern centrum-west; Lemelerveld kern middenwest en Lemelerveld kern zuidwest. In de kern Lemelerveld worden 6 centrale buurtplekken gerealiseerd. Mogelijk kan hier nog een centrale buurtplek bij komen. In samenspraak met de bewoners moeten eerst de behoefte en de mogelijkheden vastgesteld worden.

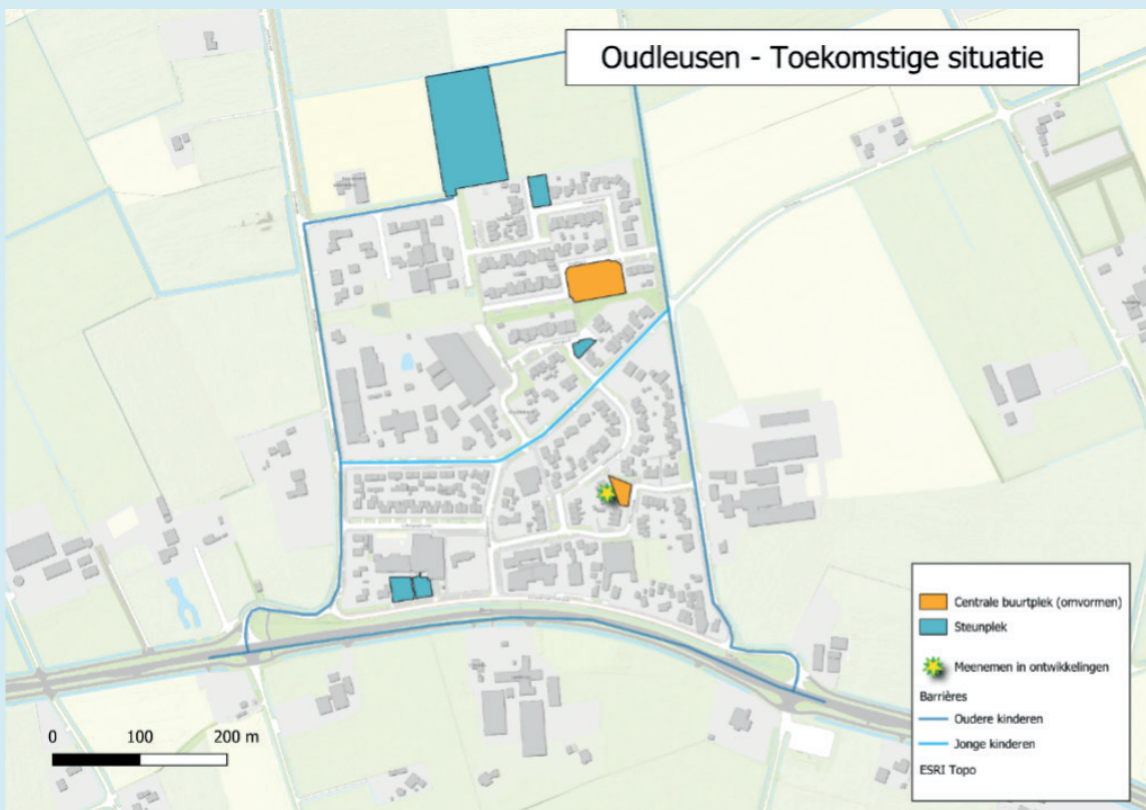
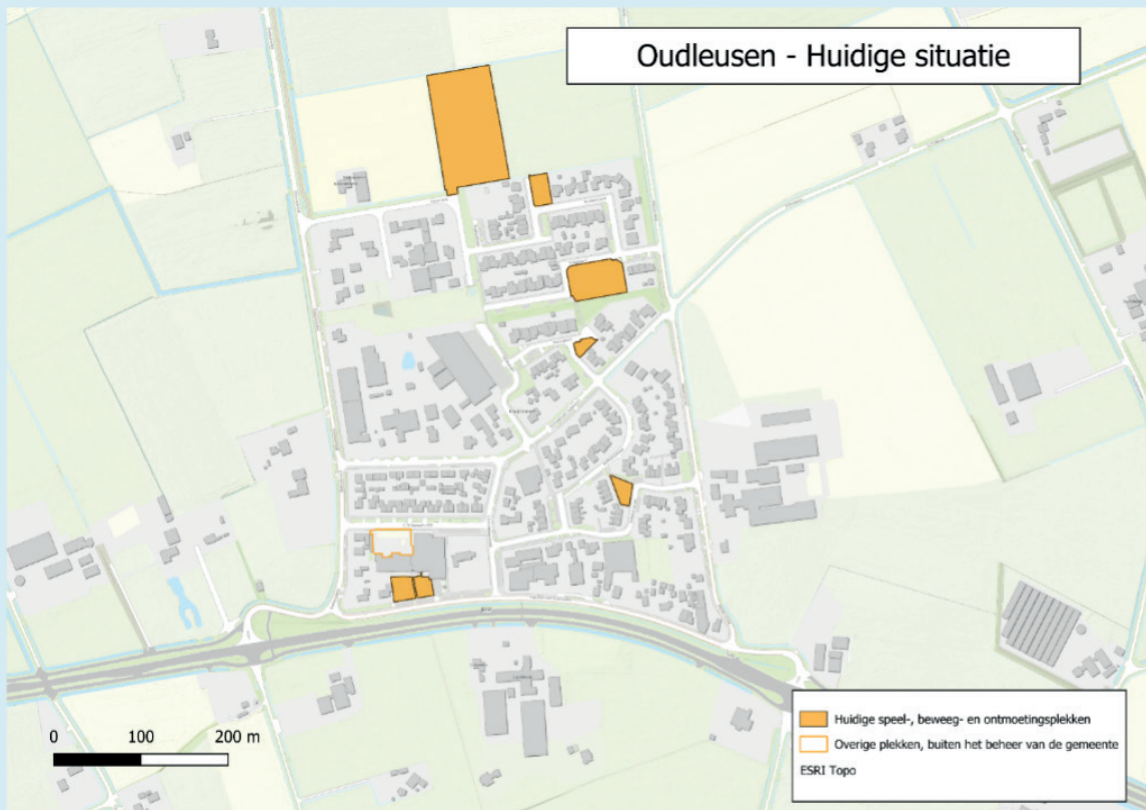
Beleefbuurt		SBO plekken	Centrale buurtplekken
L1	Nieuwe landen	6	1 centrale buurtplek - 0505-002/4 - Weidelanden en Hooilanden
L2	Lemelerveld kern noordoost (oud Ommen gedeelte)	6	2 centrale buurtplekken - 0003-001 Ds. C.Keersstraat - 0023-001 P.Buismanstraat
L3	Lemelerveld kern zuidoost (oud Raalte gedeelte)	2	<i>Vraagstuk: omgeving voldoet niet aan de richtlijn dat iedere beleefbuurt een centrale buurtplek moet hebben en voldoet tevens niet aan de norm dat een centrale buurtplek in de buurt op hoogstens 400 meter loopafstand beschikbaar moet zijn. We willen de vraag meenemen bij nieuwe ontwikkelingen.</i>
L4	Lemelerveld kern centrum-west	1	1 centrale buurtplek - 0700-001 Kloosterstraat
L5	Lemelerveld kern middenwest (oud Dalfsen gedeelte)	3	1 centrale buurtplek - 0037-001 Ankerstraat
L6	Lemelerveld kern zuidwest (oude Dalfsen nieuwbouw)	2	1 centrale buurtplek - 0005-001 Aakstraat

Oudleusen

De kern Oudleusen is opgedeeld in twee beleefbuurten: Schoolweg Noord en omgeving en Schoolweg Zuid en omgeving. Oudleusen heeft minimaal één centrale buurtplek. Mogelijk kan hier nog een centrale buurtplek bij komen. In samenspraak met de bewoners moeten eerst de behoefte en de mogelijkheden vastgesteld worden.

Beleefbuurt		SBO plekken	Centrale buurtplekken
O1	Oudleusen kern noord	4	1 centrale buurtplek - 1172-001 Roggeland
O2	Oudleusen kern zuid	3	Mogelijk 1 centrale buurtplek - 1225-001 Schepersstraat omvormen <i>Behoefte peilen onder de bewoners. Er is beperkte ruimte om een volledig centrale buurtplek te creëren, maar het toevoegen van een tafelfoetbaltafel is wel mogelijk. Vraag meenemen in ontwikkelingen.</i>

6. Maatregelenlijst

Een aantal bestaande speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken hebben aanpassingen nodig om een centrale buurtplek te kunnen worden. Deze aanpassingen kunnen variëren van bijvoorbeeld het toevoegen van een tafeltennistafel, het toevoegen van meer groen tot het toevoegen van een groot combinatietoestel.

- 0323-001/2 Elskamp en van Kempenhof (Dalfsen)
- 0216-001 Barbierlaan (Dalfsen)
- 0505-002/4 - Weidelanden en Hooilanden (Lemelerveld)
- 0700-001 Kloosterstraat (Lemelerveld)
- 1172-001 Roggeland (Oudleusen)
- 1225-001 Scheperstraat (Oudleusen)
- 0089-001 Hoefblad (Nieuwleusen)
- 0131-001 Plevierplein (Nieuwleusen)
- 0151-001 Westerbouwlanden (Nieuwleusen)

Het realiseren van een nieuwe centrale buurtplek in het Noorderpark (Nieuwleusen)

Er wordt een nieuwbouwwijk ontwikkeld in de Oosterbouwlanden (Nieuwleusen). Hier zal ook een centrale buurtplek moeten komen.

Onderzoeken of er behoefte is aan een nieuw te ontwikkelen centrale buurtplek/ het omvormen van de speelplaats Tempelhof in Hoonhorst kern oost. Er is een andere centrale buurtplek binnen de gestelde norm van 400 meter in een aangrenzende leefbuurt.

Er wordt een centrale buurtplek gerealiseerd op gemeentegrond waar Basisschool De Spiegel speeltoestellen heeft geplaatst (Ankum). De gemeente heeft het beheer en de kosten van deze speeltoestellen reeds overgenomen en onderzoekt of daarmee de buurtplek voltooid is.

In elke kern één rolstoeltoegankelijk toestel. Hiervoor gaan we in gesprek met (ervarings)deskundigen (o.a. Platform Gehandicapten en (ouders van) kinderen met een beperking) welke buurtplekken we inclusiever gaan inrichten. Ook de participatieraad wordt hierbij betrokken. Het gaat bijvoorbeeld om toegankelijke paden en speciale speelvoorzieningen zoals een rolstoelwip, een rolstoelschommel of een inclusief speelpaneel.

We sluiten ons aan bij de SamenSpeelBeloofte, een initiatief gericht op het creëren van inclusieve speelplekken waar alle kinderen, met en zonder beperking, samen kunnen spelen, om zoals gemeente bij te dragen aan een inclusievere en betrokken gemeenschap.

We brengen in kaart welke parken kansen bieden om (meer) benut te worden als speel-, beweeg- en ontmoetingsplek.

We nemen de huidige 3 watertappunten op in onze controle- en onderhouds rondes. We gaan ook onderzoeken of en onder welke voorwaarden we deze willen uitbreiden.

We liggen mooi aan de Vecht en we hebben mooie wateraangelegenheden. We zien behoefte van inwoners om daar te recreëren en zwemmen. Dit brengt een verantwoordelijkheid rond zwemwaterkwaliteit met zich mee. We gaan uitzoeken wat dit voor ons betekent en of we deze wens kunnen en willen faciliteren.

In samenwerking met woonzorglocaties brengen we geschikte ommetjes van 400m in kaart. Op die routes zorgen we voor voldoende bankjes met schaduw en controleren we de toegankelijkheid, zoals oprijbanden op kruisingen. We beginnen rondom Rosengaarde, 't Anker en Brugstede, en de Hulstkampen.

We sluiten aan bij lokale initiatieven voor het markeren van dorpsommetjes. We helpen bijvoorbeeld inwoners met het per dorp in kaart brengen welke routes aantrekkelijke dorpsommetjes kunnen worden en in samenwerking met verkeer van het bewegwijzeren daarvan.

We borgen de capaciteit en het kennisniveau van onze medewerkers.

We maken een procesomschrijving voor onze logboeken, het vastleggen van controles en keuringen etc.

7. Financiën

In dit hoofdstuk worden de financiën besproken. Wat is het benodigd budget en wat is er momenteel beschikbaar?

7.1 Huidig budget

In de begroting van 2024 is voor speelvoorzieningen €37.500 euro aan uitvoeringskosten (onderhoud) opgenomen. De loonkosten komen neer op €60.000 per jaar, gemiddeld 1 fte. Als gevolg van een bezuinigingsopgave in 2021 zijn er de laatste jaren geen bedragen begroot voor vervangingen en groot onderhoud. De laatste jaren zijn er derhalve weinig speeltoestellen vervangen, afgekeurde toestellen zijn verwijderd.

In totaal komen de totale uitvoeringskosten momenteel neer op € 97.500 voor speelvoorzieningen.

7.2 Benodigd budget

Het totaal benodigd budget bestaat uit:

1. het benodigde onderhoudsbudget om het huidige areaal in stand te houden;
2. de benodigde vervangingsinvesteringen om het huidige areaal te kunnen vervangen;
3. het budget dat nodig is om de ambities te realiseren.

1. Onderhoudsbudget huidig areaal

De speelvoorzieningen in de gemeenten hebben verschillende eigenaren. Van speelvoorzieningen die eigendom zijn van de gemeente Dalfsen en van de Speeltuinenverenigingen, voert de gemeente het beheer en onderhoud uit. De ondergrond van de (gemeentelijke) sportparken is van de gemeente. Met de sportverenigingen zijn afspraken gemaakt, waarbij de gemeente eventuele speelvoorzieningen keurt en de sportverenigingen verantwoordelijk zijn voor onderhoud en vervanging. Voor speeltoestellen en speelaanleidingen op schoolpleinen is het schoolbestuur verantwoordelijk voor het onderhoud, maar voert de gemeente de inspecties uit. Hetzelfde geldt voor de speelvoorzieningen op het terrein van het zwembad en speeltoestellen derden die in het systeem van de gemeente staan.

Volgens landelijke kengetallen is voor de uitvoering van zowel klein als groot onderhoud van het huidige areaal is jaarlijks een bedrag van **€244.300** nodig. Deze berekeningen zijn gebaseerd op kostenkengetallen die zijn afgeleid van maatregelpakketten bestaande uit diverse acties, zoals inspecties, reparaties en schoonmaakdiensten, waarbij aan elke specifieke actie een prijs is gekoppeld. De kostenkengetallen zijn gebaseerd op gemiddelde kosten van vergelijkbare gemeenten. Onderstaande tabel geeft de berekening van dit bedrag weer.

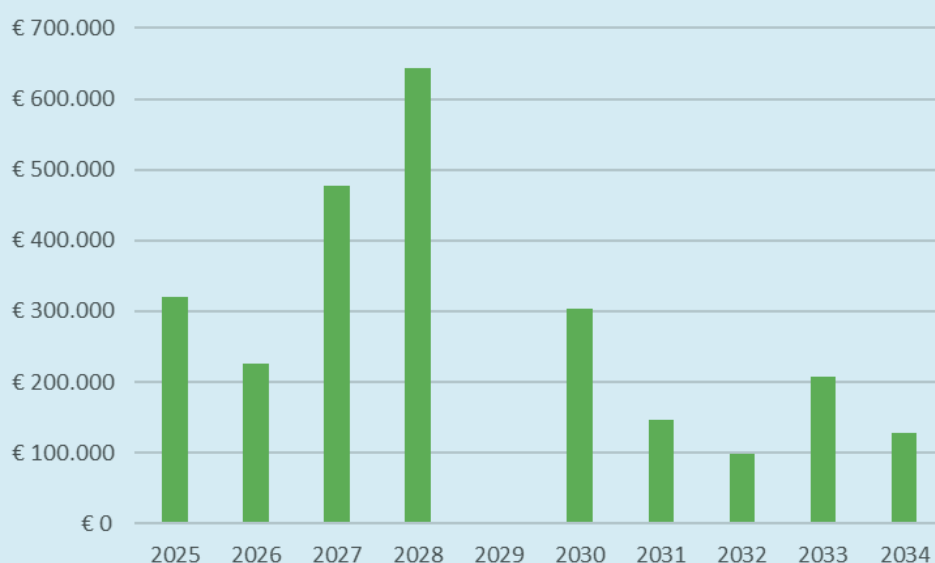
Speelvoorzieningen	Hoeveelheid	Onderhoudskosten
Gemeente Dalfsen		
Speel-/sporttoestel (€ 1.000-2.500)	231	€ 43.600
Speel-/sporttoestel (€ 2.500-10.000)	185	€ 76.000
Speel-/sporttoestel (< € 1.000)	256	€ 30.500
Speel-/sporttoestel (> € 10.000)	28	€ 24.000
Speelondergrond	19.315	€ 58.900
		€ 233.000
Speeltuivereniging		
Speel-/sporttoestel (< € 1.000)	20	€ 2.400
Speelondergrond	530	€ 1.600
		€ 4.000
School (enkel inspecties)		
Speel-/sporttoestel (€ 1.000-2.500)	7	€ 600
Speel-/sporttoestel (€ 2.500-10.000)	2	€ 200
Speel-/sporttoestel (< € 1.000)	1	€ 100
		€ 900
Sportvereniging (enkel inspecties)		
Speel-/sporttoestel (€ 1.000-2.500)	4	€ 300
Speel-/sporttoestel (€ 2.500-10.000)	9	€ 1.000
Speel-/sporttoestel (< € 1.000)	4	€ 300
		€ 1.600
Zwembad (enkel inspecties)		
Speel-/sporttoestel (€ 1.000-2.500)	10	€ 900
Speel-/sporttoestel (< € 1.000)	2	€ 200
Speel-/sporttoestel (> € 10.000)	1	€ 100
		€ 1.200
Derden (enkel inspecties)		
Speel-/sporttoestel (€ 1.000-2.500)	9	€ 800
Speel-/sporttoestel (€ 2.500-10.000)	12	€ 1.300
Speel-/sporttoestel (< € 1.000)	16	€ 1.400
Speel-/sporttoestel (> € 10.000)	1	€ 100
		€ 3.600
Eindtotaal		€ 244.300

Figuur 7.1: Het benodigd onderhoudsbudget om het huidige areaal te kunnen onderhouden volgens landelijke kengetallen.

Omdat de gemeente Dalfsen het onderhoud zelf uitvoert, in plaats van door een externe aannemer, kunnen de bovenstaande kosten gereduceerd worden tot € 150.000 per jaar. In deze kosten houden we rekening met 1,5 fte voor het uitvoeren van alle werkzaamheden. Voor de loonkosten wordt uitgegaan van € 90.000 euro en voor de materialen en inspecties e.d. € 60.000 per jaar. Dit betekent dat de jaarlijkse onderhoudskosten met € 52.500 gaan stijgen ten opzichte van de huidige situatie, dit is inclusief een uitbreiding van de formatie met 0,5 fte.

2. Vervangingsinvesteringen huidige areaal

In de onderstaande grafiek wordt de geschatte vervangingsprognose weergegeven voor de periode 2025-2034. De grafiek laat zien welke kosten de gemeente Dalfsen naar verwachting zal hebben voor het vervangen van speelvoorzieningen die periode. De cijfers in de grafiek zijn gebaseerd op inspecties die zijn uitgevoerd in 2023 om te bepalen hoelang de speelvoorzieningen naar verwachting nog meegaan. De grafiek toont variaties per jaar, maar gemiddeld wordt er rekening gehouden met **€ 255.000** (incl. 10% kosten eigen organisatie) aan vervangingskosten per jaar, met een piek verwacht in 2028. Per jaar verschillen de bedragen, in werkelijkheid worden werkzaamheden verspreid, in afstemming met andere opgaves in de openbare ruimte. Hierdoor is een gemiddeld bedrag per jaar nodig om de openbare ruimte te vervangen. Het scenario dat in de grafiek wordt gepresenteerd, gaat ervanuit dat de speelvoorzieningen één op één worden vervangen, maar er kan natuurlijk ook voor een andere invulling gekozen worden bij het herinrichten van een speel-, beweeg- en ontmoetingsplek.

Figuur 7.2: Prognose vervangingskosten voor de periode 2025-2034 (incl.10% kosten eigen organisatie)

Kapitaallasten

De vervangingen moeten conform de regels van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) worden geactiveerd. De investeringen mogen volgens deze regels niet in één jaar worden afgeschreven, maar moeten op de balans van de begroting in jaarlijkse afschrijvingstermijnen worden afgeboekt. De investering wordt dus feitelijk over meerdere jaren uitgesmeerd. In het Meerjarenonderhoudsprogramma 2025-2034, worden deze vervangingsinvesteringen voor speelvoorzieningen structureel aangevraagd.

3. Benodigd budget voor de ambities

We willen de openbare ruimte niet alleen zo onderhouden als hij is, we willen hem verbeteren! Daarom is er ook budget nodig om aan de ambities te kunnen voldoen. We kunnen nu al kostenramingen maken van de voorgestelde veranderingen aan bestaande speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken, evenals voor het creëren van nieuwe locaties. Deze is weergegeven in *figuur 7.3*. De investeringsbedragen (plaatsingskosten) zijn exclusief 10% kosten voor de eigen organisatie.

Voor het omvormen van huidige speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken zodat deze als centrale buurtplekken kunnen dienen zal ongeveer € 75.000 nodig zijn voor de plaatsingskosten. Vervolgens moet rekening gehouden worden met een extra jaarlijks onderhoudsbudget van maximaal € 7.000.

Hoe is dit bedrag tot stand gekomen?

Alle benoemde centrale buurtplekken zijn geanalyseerd welke voorzieningen nog missen om aan alle criteria te voldoen. Hieruit is een lijst ontstaan van in totaal 30 variërende aanpassingen verspreid over alle centrale buurtplekken, zoals het toevoegen van een combinatietoestel, het toevoegen van een voetbalveld, maar bijvoorbeeld ook enkel wat struikjes. Van deze lijst hebben we de plaatsingskosten, onderhoudskosten en vervangingskosten berekend. Het betreft een schatting van benodigde speel- en sportvoorzieningen, er kan ook gekozen worden voor andere voorzieningen dan gehanteerd in deze berekening.

Voor het toevoegen van een rolstoeltoegankelijk toestel in elke kern moet rekening gehouden worden met in totaal ongeveer € 40.000 aan plaatsingskosten en € 4.800 aan onderhoudsbudget per jaar.

Hoe is dit bedrag tot stand gekomen?

Een rolstoeltoegankelijk toestel kost gemiddeld € 8.000. Het toevoegen van een toestel in iedere kern maakt $5 \times € 8.000 = € 40.000$ aan plaatsingskosten. De jaarlijkse onderhoudskosten en vervangingskosten zijn aan de hand van kengetallen berekend.

Voor de nieuw te realiseren centrale buurtplekken moet per locatie rekening gehouden worden met € 60.000 aan plaatsingskosten en een jaarlijks onderhoudsbudget van € 4.800. In het onderstaande overzicht houden we rekening met drie nieuw te ontwikkelen centrale buurtplekken.

Een van deze plekken is gepland voor een wijk die nog in ontwikkeling is. Het financieringsbedrag hiervoor moet uit de grondexploitatie worden gedekt in plaats van het budget voor speelvoorzieningen.

Een andere geplande centrale buurtplek vereist eerst een behoefteonderzoek voordat verdere stappen worden genomen. Het is dus mogelijk dat deze uiteindelijk niet wordt gerealiseerd.

Daarnaast zijn er ook drie vraagstukken waar volgens de ambities een centrale buurtplek gewenst is, maar waar momenteel geen geschikte locatie voor is gevonden. Omdat het voorstel is om de wens mee te nemen bij nieuwe ontwikkelingen, maar niet direct actie te ondernemen, zijn deze drie vraagstukken niet opgenomen in onderstaand overzicht.

Project/Activiteit	Onderhoudskosten (jaarlijks)	Vervangingskosten (jaarlijks)	Enmalige kosten (plaatsingskosten)	Jaarlijkse kosten (onderhoud + vervanging)
Aanpassingen aan al bestaande plekken (in totaal 30 variërende aanpassingen, bijvoorbeeld toevoegen struiken, toevoegen combinatietoestel, toevoegen basketbalveld en/of voetbaldoeltjes)	€ 3.700	€ 3.300	€ 75.000	€ 7.000
Toevoegen in iedere kern rolstoeltoegankelijkheid toestel (in totaal vijf toestellen, kunnen bijvoorbeeld rolstoelschommels en rolstoelwippen zijn)	€ 2.100	€ 2.700	€ 40.000	€ 4.800
Realiseren nieuwe centrale buurtplek in het Noorderpark	€ 3.000	€ 1.800	€ 60.000	€ 4.800
Realiseren nieuwe centrale buurtplek te bouwen in nieuwbouwwijk De Wieken/Paltheweg	€ 3.000	€ 1.800	€ 60.000*	€ 4.800
Realiseren nieuwe centrale buurtplek in Hoonhorst (eerst behoefte peilen)	€ 3.000	€ 1.800	€ 60.000	€ 4.800
In kaart brengen welke parken kansen bieden om (meer) benut te worden als speel- beweeg- en ontmoetingsplek			Intern oppakken	
Controle en onderhoud van bestaande watertappunten, inclusief onderzoek naar uitbreidingsmogelijkheden.			Intern oppakken	
Onderzoek naar de verantwoordelijkheid en mogelijkheden van de gemeente met betrekking tot de kwaliteit van zwemwater in de Vecht en andere wateren.			Intern oppakken	
Identificatie van geschikte wandelroutes van 400m in samenwerking met woonzorglocaties, inclusief voorzieningen zoals bankjes en schaduw.			Intern oppakken	
Het borgen van de capaciteit en het kennisniveau van onze medewerkers.			Intern oppakken	
Ontwikkeling van procesomschrijvingen voor logboeken en het vastleggen van controles en keuringen.			Intern oppakken	
			€ 295.000	€ 26.200
* moet uit grondexploitatie komen in plaats van het budget voor speelvoorzieningen				

Figuur 7.3: Kosteninschatting ambities (plaatsingskosten excl. 10% kosten voor de eigen organisatie)

Tijdspad en activeren

Vanwege de uitgebreide aard van de projecten, personele capaciteit en de wisselende beschikbaarheid van aannemers, is het niet realistisch om dit allemaal binnen één jaar uit te voeren. Daarom wordt voorgesteld de investering over een periode van vijf jaar te spreiden.

De investeringen worden conform het BBV geactiveerd en afgeschreven over meerdere jaren. Van de € 295.000 vindt voor € 60.000 dekking plaats uit de grondexploitatie.

De kosten voor het realiseren van de overige ambities worden geraamd op € 235.000, met het voornemen om deze in een periode van vijf jaar te realiseren. Inclusief interne kosten is het investeringsbedrag € 258.500. Zij zullen als investeringskredieten worden aangevraagd, oftewel € 51.700 per jaar. Deze investeringen moeten conform de regels van het BBV worden geactiveerd. Voor speelvoorzieningen hanteren we binnen onze gemeente een afschrijvingstermijn van 15 jaar. Dat betekent dat er voor elke investeringsaanvraag per jaar € 3.447 wordt afgeschreven via de middelen in de exploitatiebegroting. De kapitaallasten (afschrijving en rente) zullen zich in de loop van de jaren ontwikkelen van € 3.447 in 2026 naar ruim € 17.000 per jaar in de periode 2030-2040.

De nieuwe sport- en speelvoorzieningen leiden tot een uitbreiding van het te onderhouden areaal en vragen dus ook om meer onderhoudskosten (exploitatiekosten), volgens de landelijke kengetallen oplopend van €3.420 in 2025 tot € 14.800 vanaf 2029. De verwachting is dat deze stijging minder hoog zal zijn omdat ook deze nieuwe toestellen door eigen medewerkers onderhouden gaan worden. De werkelijke kosten hangen af van welk type toestellen geplaatst gaan worden.

Conclusie

Voor de uitvoering van zowel klein als groot onderhoud van het huidige areaal is inclusief personeelskosten jaarlijks een bedrag van € 150.000 nodig. Dit betreft het beheer en onderhoud van eigen voorzieningen en die van de speeltuinvereniging, en de keuringen en inspecties die de gemeente uitvoert voor de speelvoorzieningen van scholen, sportverenigingen, zwembaden en derden.

Voor de vervangingen is gemiddeld € 255.000 per jaar nodig (incl. 10% interne kosten). In het *Meerjaren Onderhoudsprogramma Openbare Ruimte 2025-2034* worden deze vervangingsinvesteringen voor speelvoorzieningen structureel aangevraagd.

Het budget dat nodig is om de ambities te kunnen realiseren bestaat zowel uit eenmalige kosten als jaarlijkse kosten. De eenmalige kosten, ofwel de plaatsingskosten, zijn in totaal als alles uitgevoerd wordt € 258.500. Het gaat hier om het aanpassen van bestaande plekken, het realiseren van nieuwe buurtplekken in het Noorderpark (Nieuwleusen) en in Hoonhorst en het toevoegen van een rolstoeltoegankelijk speeltoestel in iedere kern.

Voor het realiseren van een buurtplek in de nieuw te bouwen wijk in Oosterbouwlonden is € 60.000 nodig vanuit de grondexploitatie. Dat hoeft dus niet uit het budget voor speelvoorzieningen te komen.

De jaarlijkse extra kosten voor deze ambities (exclusief de eenmalige kosten), die aangevraagd moeten worden vanuit het budget voor speelvoorzieningen, betreffen maximaal € 17.100 aan onderhoudskosten. De laatstgenoemde komt bij het bedrag wat vanuit het MJOP 2025-2034 structureel wordt aangevraagd.

Samengevat:

1. Op dit moment is voor het beheer en onderhoud van speelvoorzieningen € 97.500 (inclusief personeel) beschikbaar. Dit betekent dat er voor het beheer en onderhoud van het bestaand areaal € 52.500 aan extra budget nodig is.
2. De benodigde vervangingsinvesteringen bedragen € 255.000 per jaar, dit is in het MJOP 2025-2034 aangevraagd.
- 3a. Om de ambities te realiseren komt daar nog eens € 295.000 als investering bij. Hiervan vindt voor € 60.000 dekking plaats uit de grondexploitatie. De kosten voor het realiseren van de overige ambities worden geraamd op € 258.500 (plaatsingskosten + 10% interne kosten), met het voornemen om deze in een periode van vijf jaar te realiseren. Zij zullen als investeringskredieten worden aangevraagd, oftewel € 51.700 per jaar. Voor speelvoorzieningen hanteren we binnen onze gemeente een afschrijvingstermijn van 15 jaar. Dat betekent dat er voor elke investeringsaanvraag per jaar € 3.447 wordt afgeschreven via de middelen in de exploitatiebegroting. Deze kapitaallasten (afschrijving en rente) ontwikkelen zich in de loop van de jaren van € 3.447 in 2026 naar ruim € 17.000 per jaar in de periode 2030-2040.
- 3b. Als de ambities gerealiseerd zijn gaan de jaarlijkse onderhoudskosten stijgen, volgens de landelijke kengetallen oplopend van € 3.420 in 2025 tot € 17.100 vanaf 2029.

Bijlagen

Bijlage 1: Inspiratiedocument de Spikkel

DE SPIKKEL

Spikkel versie 2.0 2018 | 0570 - 61 60 05

Ga voor meer informatie en een instructievideo naar www.obb-ingenieurs.nl/spikkel

OBB
speelruimte
specialisten

Type plek: centraal bovenwijks informeel steun
 Locatie speelplek: Doelgroep: 0-5 6-11 12-18
 Gemeente: Oppervlakte binnen projectgrens:

Zonering Is er ruimte voor verschillende speeltypes? Nee Ja
bovenwijks: speel: 8 uit 2 / sport: minimaal 5
 centraal: 3 van 4 per gekozen doelgroep
 informeel: 2 van 4 per gekozen doelgroep

0-5 jaar ☐ Rauwer: open ruimte ☐ Douwer: activiteitenruimte ☐ Bouwer: rommelruimte ☐ Schouwer: rustruimte	6-11 jaar ☐ Rauwer: open ruimte ☐ Douwer: activiteitenruimte ☐ Bouwer: rommelruimte ☐ Schouwer: rustruimte	12-18 jaar ☐ Rauwer: open ruimte ☐ Douwer: activiteitenruimte ☐ Bouwer: rommelruimte ☐ Schouwer: rustruimte

Samen spelen Kun je er samen spelen? Nee Ja
bovenwijks: speel: 8 uit 2 / sport: minimaal 5
 centraal: minimaal 3 per categorie
 steun: minimaal 3 uit 2 categorieën
 informeel: minimaal 4 uit 2 categorieën

Interactie ☐ Toelooptactiviteit ☐ Logische leeftijdszonering ☐ Indeling stimuleert samenspel ☐ Toestel stimuleert samenspel ☐ Samenspel verandert spel ☐ Je hebt elkaar nodig ☐ Competitie-element	Volwassenen en senioren ☐ Er is een zitplek bij zone 0-5 jaar ☐ Inrichting stimuleert meespelen ☐ Er is ruimte voor buurtontmoeting ☐ Er is iets te doen

Inrichting Is de omgeving gevarieerd ingericht? Nee Ja
bovenwijks: speel: 15 uit 3 / sport: minimaal 2
 centraal: 12 uit 2, steun en informeel: 8 uit 2

Groen ☐ Picknickgroen ☐ Plukgroen ☐ Huttenbouwgroen ☐ Eelgroen ☐ Seizoensgroen ☐ Struin- en verstopgroen ☐ Klimgroen ☐ Vliegergroen ☐	Verhard ☐ Sportverharding ☐ Straat spelverharding ☐ Routeverharding ☐ Valdemping natuurlijk ☐ Valdemping kunststof ☐ Fiets/skateverharding ☐ Hallverharding ☐ Speelzand ☐	Water ☐ Pool/jebadwater ☐ Zwemwater ☐ Viswater ☐ Modderwater ☐ Dambouwater ☐ Schaatswater ☐ Struinwater ☐

Vormgeving Is de plek gevarieerd vormgegeven? Nee Ja
bovenwijks: speel: minimaal 10 / sport: minimaal 2
 centraal: 10, steun: 8, informeel: 10

☐ Hard en zacht ☐ Hoog en laag ☐ Licht en donker ☐ Nat en droog ☐ Koud en warm ☐ Ruw en glad	☐ Obstaclearm en obstakelrijk ☐ Zon en schaduw ☐ Wind en luwte ☐ Natuurlijk en kunstmatig ☐ Kleurrijk en kleurarm ☐ In en uit het zicht	☐ Veilig en risicovol ☐ Zwaar en licht ☐ Moelijk en makkelijk ☐ Onder en boven ☐ Langzaam en snel ☐ Los en vast

Uitdaging Is er voldoende uitdaging? Nee Ja
bovenwijks: 5 per doelgroep, centraal: 4 per doelgroep,
 steun: 2 per doelgroep, informeel: 2 per doelgroep

0-5 jaar ☐ Ik kan er vies worden ☐ Ik kan het zelf ☐ Ik durf de volgende keer meer ☐ Ik kan iets maken en afbreken ☐ Het is uniek in de buurt ☐ Kiekeboe! ☐	6-11 jaar ☐ Het gaat heel hoog ☐ Het gaat heel hard ☐ Ik kan er altijd sporten ☐ Ik kan meer dan 4 sporten doen ☐ Ik kan er lekker vies worden ☐ Het is uniek in de wijk ☐ Ik kan iets maken en afbreken ☐	12-18 jaar ☐ Ik kan er zitten en ontmoeten ☐ Ik kan er altijd sporten ☐ Ik kan meer dan 4 sporten doen ☐ Ik kan er droog staan ☐ Het is uniek in stad of dorp ☐ Er is drinkwater ☐ Ik kan iets maken en afbreken ☐

Inclusief Kan iedereen meedoen? Nee Ja
bovenwijks: speel: minimaal 9 / sport: minimaal 4, centraal: minimaal 9
 steun: minimaal 3, informeel: minimaal 1 per categorie

Bereikbaarheid ☐ Speelplek is bereikbaar ☐ Vrije ruimte is bereikbaar ☐ Beschutting en luwte ☐ Speelaanleidingen bereikbaar	Bereikbaar én toegankelijk ☐ Ontmoetingselement ☐ Sportelement ☐ Speelelement ☐ Natuurlijk speelelement ☐ Zintuigelement ☐ Rolstoелеlement	Meerwaarde ☐ Los (natuurlijk) speelmateriaal ☐ Kleur en/of geluidsmarkering ☐ Centraal pad met geleiding ☐ Informatiepaneel/spelideeën ☐ Rust-, steun- en hulpunten ☐ Activiteiten en/of toezicht

Zijn er genoeg speelmogelijkheden? Nee Ja
zie achterkant voor inspiratie en checklist

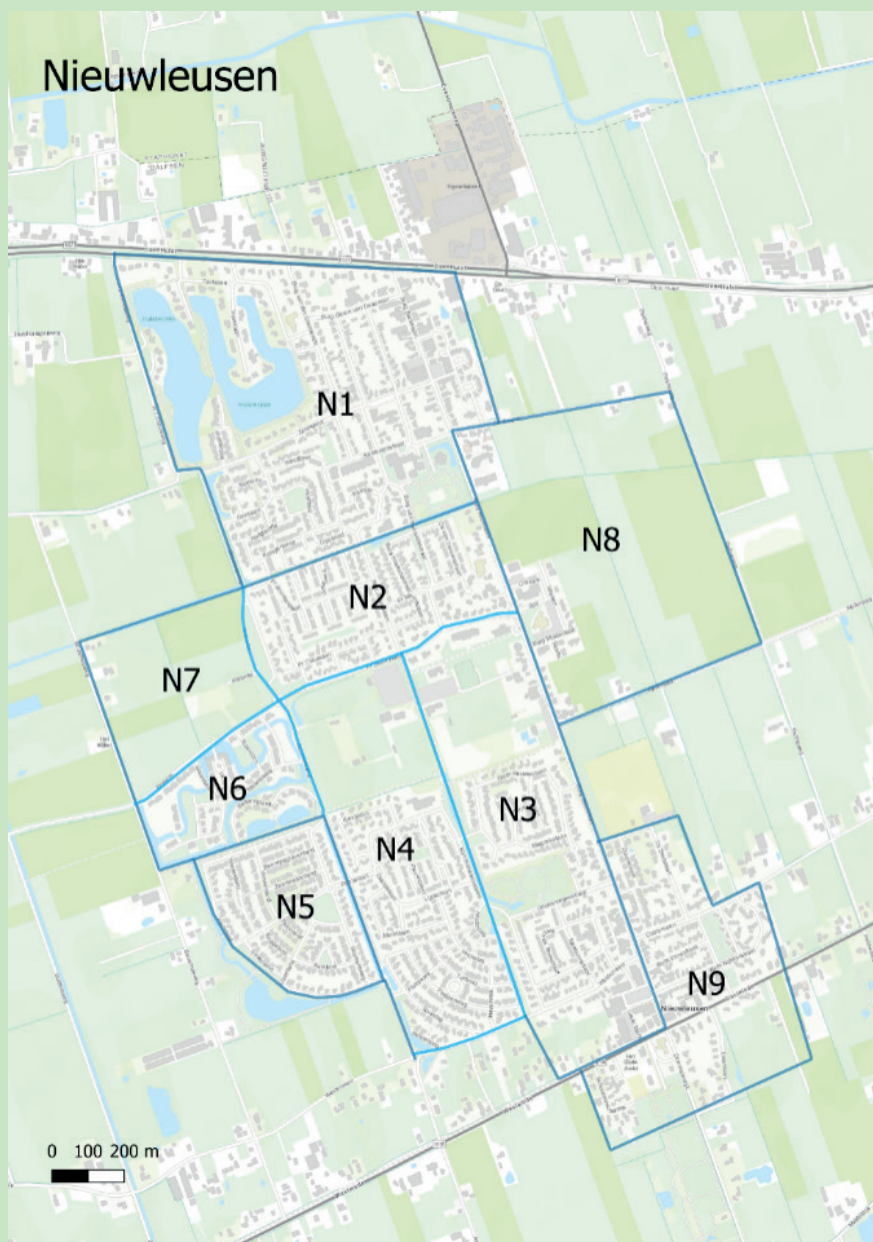
Bijlage 2: Beleefbuurten

Kern Dalfsen

- D1** Ankummer Es - Polhaar
- D2** Gernermarke - Oosterdalfsen
- D3** Dalfsen zuid
- D4** Ankum kern

Kern Nieuwleusen

- N1 Nieuwleusen noord**
- N2 Nieuwleusen centrum-noord**
- N3 Nieuwleusen centrum-oost**
- N4 Nieuwleusen centrum-west**
- N5 Westerbouwlanden zuid**
- N6 Westerbouwlanden midden**
- N7 Westerbouwlanden noord**
- N8 Oosterbouwlanden**
- N9 Nieuwleusen zuidoost**

Kern Hoonhorst

H1 Hoonhorst kern noord

H2 Hoonhorst kern west

H3 Hoonhorst kern oost

Kern Lemelerveld

- L1 Nieuwe landen**
- L2 Lemelerveld kern noordoost**
- L3 Lemelerveld kern zuidoost**
- L4 Lemelerveld kern centrum-west**
- L5 Lemelerveld kern middenwest**
- L6 Lemelerveld kern zuidwest**

Kern Oudleusen

O1 Oudleusen kern noord

O2 Oudleusen kern zuid

